

23.02.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**23 Şubat 2022
Çarşamba**

23.02.2022

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

23 Şubat 2022 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

TEBLİĞLER

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2022/7)
- Uluslararası Gözetim Şirketinin Faaliyetten Süreli Men'i Hakkında Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/30)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 16/12/2021 Tarihli ve E: 2021/122, K: 2021/92 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 16/12/2021 Tarihli ve E: 2020/101, K: 2021/95 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 29/12/2021 Tarihli ve 2016/7532 Başvuru Numaralı Kararı

Buğdayda savaş tehlikesi

Dünyanın en büyük buğday ihracatçısı Rusya ile beşinci ihracatçı Ukrayna arasında olası bir savaş, küresel buğday piyasalarını da derinden sarsacak. Analistler olası bir çatışmanın Karadeniz'e sıçraması ve buğday ticaretinde yaşanabilecek ufak aksaklıkların dahi küresel buğday fiyatlarında yüzde 10 ila 20 civarında artışa neden olabileceği uyarılarında bulunuyor.

Rusya ile Ukrayna arasındaki gerginlik nedeniyle bölgede enerji güvenliği gündeme gelirken, küresel buğday ticaretindeki olası aksaklıklar bir başka kritik risk unsuru olarak ön plana çıkıyor.

Dünyanın en büyük buğday ihracatçısı Rusya'nın 2019'da küresel buğday ihracatındaki payı yaklaşık yüzde 18 düzeyinde bulunurken, Mısır, 2,5 milyar dolarla ülkede üretilen buğdayın ana ithalatçısı konumunda yer aldı.

Rusya ve Ukrayna'nın küresel buğday ihracatındaki toplam payları 2019'da yüzde 25 düzeyinde gerçekleşti.

Buğday ihracatı 2021'de bir önceki yıla kıyasla yüzde 8,5 artarak 8,8 milyar dolara çıkan Rusya, enerji ihracatına yönelik bağımlılığından kurtulmak için tarım sektörüne yönelik yatırımlarını gelecek yıllarda artırmayı planlıyor.

23.02.2022

Yüzyıllardır önemli bir buğday üreticisi konumunda olan ve Avrupa'nın "ekmek sepeti" olarak bilinen Ukrayna da dünyanın en büyük 5'inci buğday ihracatçısı olarak ön plana çıkıyor.

İhracat yolu Karadeniz

Ukrayna, büyük oranda Karadeniz ihracat yolunu kullanıyor. Ukrayna, yakındaki komşularına kara yoluyla az miktarda buğday ihraç ediyor. Ülkenin ihraç ettiği buğdayın neredeyse tamamı Karadeniz'deki limanlardan sevk ediliyor.

ABD Tarım Bakanlığı verilerine göre, Ukrayna'nın buğday ihracatının yüzde 95'i Karadeniz üzerinden gerçekleştiriliyor.

Analistler, Rusya ile Ukrayna arasındaki olası bir çatışmanın Karadeniz'e sıçraması ve bölgedeki buğday ticaretinde yaşanabilecek ufak aksaklıkların dahi küresel buğday fiyatlarında yüzde 10 ila 20 civarında artışa neden olabileceği konusunda uyarılarda bulunuyor.

Türkiye için de önemli

Gerek buğday ithalatı gerekse de işlenmiş buğday ürünlerinin ihracatında Karadeniz havzasında önemli bir yere sahip Türkiye de Rusya-Ukrayna arasındaki gerginliğin tarım sektörüne olası etkilerini yakından izliyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye'nin toplam buğday ve buğday ürünleri ithalatında Rusya'nın payı 2021'de yüzde 66, Ukrayna'nın payı ise yüzde 18,5 düzeyinde gerçekleşti.

Türkiye, 2020'de yaklaşık 21 milyon ton buğday üretimi gerçekleştirirken, ithalatın ana nedeni olarak buğdaya dayalı mamul madde ihracatının karşılanması gösteriliyor.

Erdoğan'dan Hal Yasası açıklaması

Uzun süredir üzerinde çalışılan Hal Yasası için sıralı bazı adımlar gerektiğini belirten Erdoğan, üretici birliklerine kontenjan verilerek, hallere girmesinin sağlanabileceğini söyledi.

Afrika ziyareti kapsamında Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nden Senegal'e geçerken uçakta gazetecilerin sorularını yanıtlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, uzun süredir bekleyen hal yasasına ilişkin soruya da yanıt verdi. Erdoğan, üretici birliklerine bir kontenjan verilerek, hallere girmesinin sağlanabileceğini söyledi.

Erdoğan'ın açıklaması şöyle: "Tüketicie yönelik üzerinde çalıştığımız dört düzenlememiz var. Biri tüketiciyi korumaya yönelik, o bitmek üzere. İkincisi e-ticaretle ilgili düzenleme. Üçüncüsü perakende ve dördüncüsü de hal kanunu. Bunların hepsi birlikte düşünülebilir. Hal kanunu ile ilgili bir taslağımız var ama arzu ettiğimiz neticeyi alabilmek için sıralı bazı adımların gerçekleşmesi gerekiyor.

Bu arada Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız büyük illerin büyük hallerinin çıkışlarında kontrol noktaları oluşturdu. Burada hem Hazine ve Maliye Bakanlığımızın hem de Ticaret Bakanlığımızın denetim elemanları var. Ürünlerin halden çıkışından markete ulaştığı fiyata, kamyonların taşıdıkları miktara kadar bir denetim söz konusu.

Halleri tam anlamıyla kayıt altına almak istiyoruz. Çıkacak olan düzenlemeyle hem hal içerisindeki yönetimin regüle edilmesini hem oraya üreticilerin girmesini sağlayacağız. Yani orada belli bir kotada üretici birliklerine bir kontenjan vereceğiz ve onların hallere girmesini sağlayacağız ki fiyatların dengelenmesinde bir rol oynayabilsinler. Tabii taslağımız var ama bu düzenlemeleri yapıp akabinde onu geçireceğiz. Bir sıralaması ve bir mantığı var kendi içerisinde."

KDV indirimi gıdada enflasyonun hızını kesemedi

KDV indirimi et, süt ve yağda kısmen indirim getirdi. Ancak yıl başından bu yana ekmek, un, makarna, sebze ve meyveye gelen zamlar yüzde 64'e ulaştı.

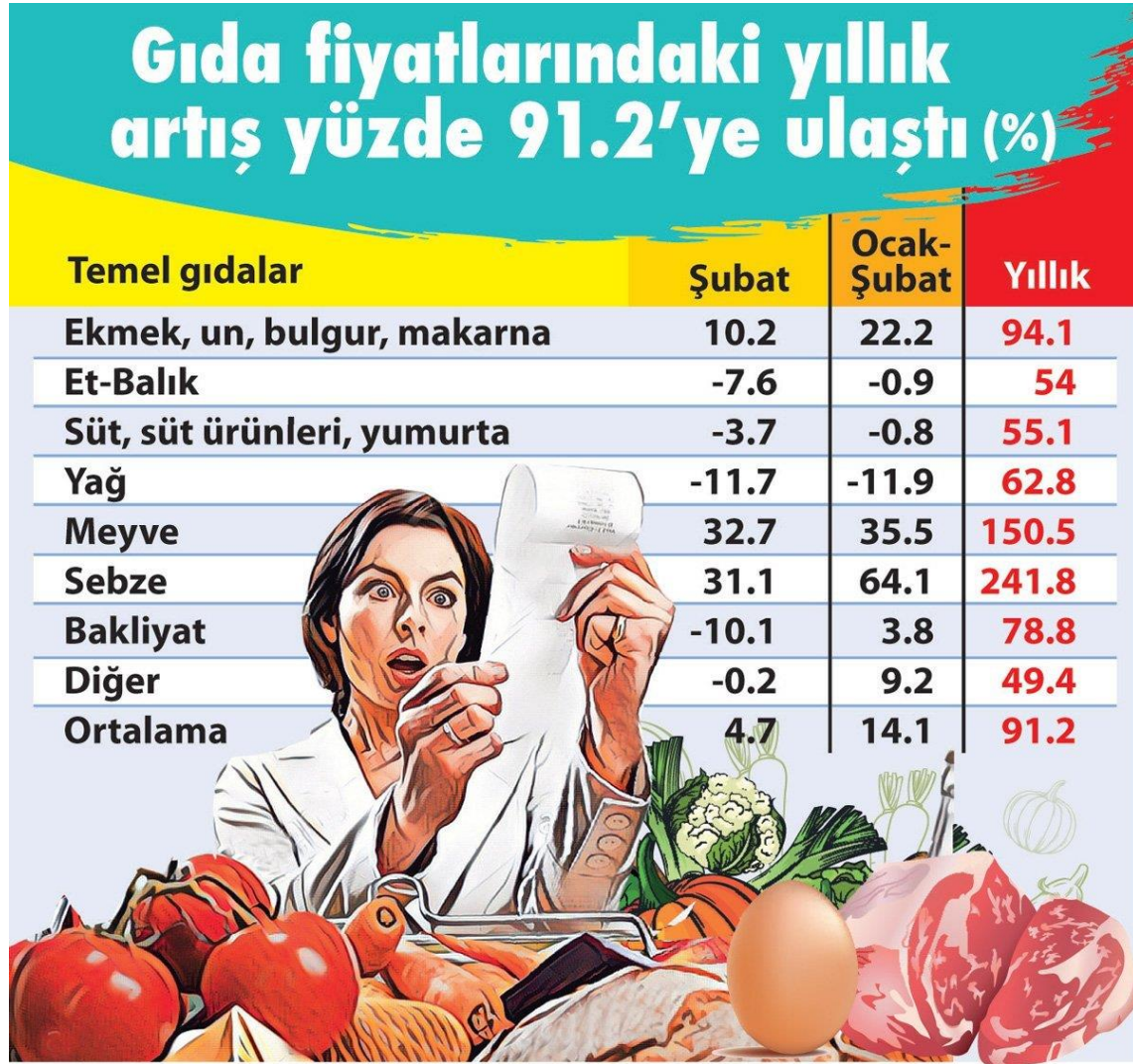
Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu, şubat ayı 'Halkın Enflasyonu' raporunu açıkladı. Rapora göre, Katma Değer Vergisi (KDV) indirimiyle birlikte et, süt, yumurta, yağ ve bakliyatta kısmi indirim yaşanmasına rağmen başta ekmek ve makarna olmak üzere temel gıda maddelerindeki fiyat artışları bütün hızıyla devam etti. Gıda fiyatları şubat ayında yüzde 4.7, yıl başından bu yana yüzde 14.1 ve son bir yıllık dönemde de yüzde 91.2 oranında zamlandı. Raporda, zamların böyle devam etmesi halinde önümüzdeki ay gıda enflasyonunun yüzde 100'ü aşarak üç haneli rakamlara çıkacağı bildirildi.

İNDİRİM SINIRLI KALDI

Yoksulun yaşadığı gerçek enflasyonunun ölçülmesi amacıyla hazırlanan raporda, KDV indiriminin gıda fiyatlarında aylardır seyreden yüksek oranlı artış eğilimini kesemediği belirtildi. Araştırmaya göre şubatta, KDV indiriminin etkisiyle et ve balık fiyatları yüzde 7.6, yağ yüzde 11.7, bakliyat yüzde 10.1 oranında gerilerken süt ve süt ürünlerindeki indirim yüzde 3.7'de kaldı.

SEBZEDE YÜZDE 241'LİK ARTIŞ

Ekmek, un, bulgur ve makarna fiyatları ise şubat ayında yüzde 10.2, yıl başından bu yana da yüzde 22.2 zamlandı. Aynı şekilde şubatta meyve fiyatları yüzde 32.7, sebze fiyatları yüzde 31.1 artarken 2022'nin ilk iki aylık döneminde ise meyve yüzde 35.5, sebze fiyatları da yüzde 64.1'lik zam gördü. Yıllık artış meyvede yüzde 150'yi, sebze de yüzde 241'i aştı.

Sadece gıda fiyatları yüzde 91.2 arttı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) yıllık enflasyonu yüzde 50'nin altında hesaplarırken Birleşik Kamu-İş'in araştırmasından sadece gıdadaki yıllık enflasyonun yüzde 91.2'ye ulaştığı sonucu çıktı. Sebze ve meyvedeki yüzde 241'i aşan zamların yanı sıra ekmek, un, bulgur ve makarnada yüzde 94.1, bakliyatda yüzde 78.8, yağda yüzde 62.8, süt, süt ürünleri ve yumurtada yüzde 55.1, et ve balıkta yüzde 54, salça, zeytin, çay, tuz ve bal gibi diğer gıda fiyatlarında da yüzde 49.4 oranında fiyat artışları yaşandı.

Akıllı sulama sistemi yatırımları destek kapsamına alındı

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi için başvurular bu yıl için 15 Mart mesai bitimine kadar, diğer yıllarda 1 Ocak-28 Şubat'ta gerçekleştirilecek.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında, tarımsal sulama amaçlı güneş enerjisi sistemleri ile akıllı sulama sistemi yatırımları destek kapsamına alındı.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Düzenlemeyle tebliğe, yerleştirilen sensörler aracılığıyla topraktaki nem oranının algılanarak merkezden veya mobil uygulamayla uzaktan ya da otomasyon aracılığıyla kontrol edilen sulama sistemleri için "akıllı sulama sistemi" ve "proje kontrol görevlisi, resmi kontrol" tanımları eklendi.

Tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri ve akıllı sulama sistemleri de kırsal kalkınma destekleri kapsamına alındı.

Tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri kurulması başvuruları çerçevesinde, güneş paneli, pompa, filtre, kontrol ünitesi, ana ve yan dallara ait borular, bağlantı ekipmanı, vanalar, damlatıcı ve yağmurlama ekipmanı gibi sadece tarla içinde kullanılan malzemelerin başvuruya ait parsellerde sisteminin çalıştırılması, eksiksiz

23.02.2022

montaj kontrollerinin yapılması ve tespit tutanaklarının düzenlenmesi konularında hibe desteği sağlanacak.

Akıllı sulama sistemleri kurulması başvuruları kapsamında da sensörler, tam otomatik fitreler, karıştırıcı gübre tankları, debi kontrollü gübreleme pompaları, solenoid vanalar, meteoroloji istasyonları ve kontrol sistemleri gibi sadece tarla içinde kullanılan malzemelerin başvuruya ait parsellerde sisteminin çalıştırılması, eksiksiz montaj kontrollerinin yapılması ve tespit tutanaklarının düzenlenmesi de hibe desteği kapsamında değerlendirilecek.

Tebliğ kapsamında yapılacak başvurular, bu yıl için 15 Mart mesai bitimine kadar, diğer yıllarda 1 Ocak-28 Şubat döneminde gerçekleştirilecek.

İndirim marketleri, sektörü zirveye taşıdı

Gıda perakendesi geçen yıl toplam 5 bin 272 yeni market açılışıyla organize gıda perakendeciliği tarihinin büyüme rekorunu kırdı. Önümüzdeki 7 yılda en az 18 bin yeni market açılışı bekleniyor.

Ortakalan tarafından organize perakende sektörüne yönelik düzenlenen "Ortakakıl Konferansları 2022"de açıklanan sektörel rapora göre; pandemide organize gıda perakendeciliği, tarihinin büyüme rekorunu kırdı.

Rapora göre 2021 yılının başında 38,387 olan toplam market sayısı yıl sonunda yüzde 13.73'lük artışla 43,659'a yükseldi.

Geçtiğimiz yıl gıda perakendeciliğinde yaşanan fiziksel büyümenin lokomotifi 4,269 yeni şube açan indirim marketleri oldu. 2021 yılının başında 30,244 olan toplam indirim marketi sayısı bir yılda yüzde 14.11 artışla 34,513'e yükseldi.

Ulusal ölçekteki market zincirlerinin toplam şube sayısı da 904 yeni açılışla yıllık yüzde 23.78 artış kaydetti.

Rapora göre, ulusal ölçekteki market zincirlerinin büyümesinde Tarım Kredi Market'in geçen yıl yaklaşık 550 yeni şube açması önemli rol oynadı.

Geçtiğimiz yıl 99 yeni market açan yerel zincirler de yıllık yüzde 2.28'lik büyüme ile toplamda 4,441 şubeye ulaştı.

Önümüzdeki 7 yılda en az 18 bin yeni market bekleniyor

Ortakalan Genel Yayın Yönetmeni Emre Durdu, orta vade olarak ele aldıkları önümüzdeki 7 yıllık süreçte market zincirlerinde 18,000'den fazla yeni açılış ve yüzde 40 büyüme öngördüklerini söyledi. 2011 yılından itibaren 91 yerel, 8 ulusal ve 7 discount olmak üzere 106 market zincirinin satış ya da kapanma yoluyla sektörden ayrıldığını belirten Durdu, buna karşın organize perakendecilerin bakkal veya küçük market gibi geleneksel kanallardan pay almayı sürdürdüğünü ve şube sayısını 5 ve üzerine çıkaran çok sayıda marka ile toplam zincir market sayısının 250'ye ulaştığını söyledi.

Raporların ortaya koyduğu öngörülere göre, önümüzdeki 10 yıl boyunca satın alma veya kapatma gibi etkenlerle yaklaşık 50 market zincirinin daha sektörden ayrılmış olacağını belirten Durdu, buna karşın en az 25 yerel perakendecinin ise şube sayısını artırarak zincir market tanımına dahil olmasını beklediklerini söyledi.

Durdu, 2028 sonunda yüzde 81 discount, yüzde 11 ulusal market, yüzde 8'i lokal zincir şeklinde pazar dağılımı öngördüklerini ifade etti.

Son 10 yılda 31 bin 493 yeni market açıldı

Ortakalan verilerine göre, 2011 - 2021 yılları arasında, şube sayısı en az 5 ve üzerinde olan market zincirlerinin toplam mağaza sayısı yüzde 259 artış kaydetti. Söz konusu dönemde, indirim market zincirlerin toplam market sayısı yüzde 366, yerel zincirlerin toplam market sayısı yüzde 65, mağazaları en az üç ve daha fazla coğrafi bölgeye yayılmış olan ulusal hiper ve süper market zincirlerinin toplam market sayısı ise yüzde 125 artış gösterdi.

Gıda perakendesinde 2021 sonu itibarıyla toplam market sayısı 43,659'a yükselirken, bu sayı 2011 sonunda 12,166 adetti.

Yumurta Üreticileri Merkez Birliği: Fiyat artışının sebebi biz değiliz

Üretim tarafı olarak hiçbir zaman yumurtanın tüketiciye satışı noktasında fiyat belirleyici olmadıklarını söyleyen Yumurta Üreticileri Merkez Birliği (YUM-BİR) İbrahim Afyon, “Yumurta fiyatları üretici tarafından değil, marketler, toptancılar ve Türkiye'den yumurta ithal eden ithalatçılar tarafından belirleniyor.” dedi.

Son günlerde basında yer alan “Ticaret Bakanlığı KDV indirimi öncesi fiyat artırarak KDV indiriminin etkilerini ortadan kaldırdıkları iddialarını araştırmak üzere yumurta işletmelerine müfettiş gönderdi” başlıklı haberlere istinaden açıklama yapan Yumurta Üreticileri Merkez Birliği (YUM-BİR) Başkanı İbrahim Afyon, yumurta sektörünün hayatta kalma mücadelesi verdiğini söyledi.

Yumurtanın da gıda fiyatlarında yaşanan artıştan nasibini aldığına dikkat çeken Afyon, “Diğer tüm temel gıda maddelerinde olduğu gibi yumurta fiyatlarında da ekonomik gelişmeler çerçevesinde fiyat artışı gerçekleşti. Ancak bazı basın yayın organları ve sosyal medyada yapılan paylaşımlara baktığımızda, fiyat artışından etkilenen tek temel gıda ürünü yumurtaymış gibi gösteriliyor. Hatta öyle ki tek zam yumurtaya yapılmış gibi lanse edilmekte ve gıda enflasyonunun tek suçlusu yumurtaymış gibi davranılmakta. Birçok üründe olduğu gibi yumurta üretiminde de geçen yıla göre girdi maliyetlerinde yaşanan artışın devam etmesi ile yumurta fiyatlarının da buna paralel artacağı; bu sebeple, fiyatları kontrol etmek için üreticiye yem desteği veya doğrudan bir destek sağlanmasının gerekli olduğu, pek çok kez tarafımızdan dile getirildi. Burada bir kez daha belirtmek isteriz ki üretim maliyetlerinin düşürülmesi, yumurta üretiminin ve ihracatının sürdürülebilmesi ve ucuz yumurta

temininin devamlılığının sağlanabilmesi için sektörümüze özel önlemlere ihtiyaç duymaktayız.” şeklinde konuştu.

“Fiyatı; market, toptancı ve ithalatçı belirliyor”

Yaşanan tüm olumsuzluklara halkın yumurtaya ulaşımının kesintiye uğramaması adına üretime devam ettiklerini kaydeden Afyon, şunları söyledi: “Bu süre zarfında Türkiye'nin yumurta üretimi, tüketimi ve ihracatı artarken diğer yandan çeşitlenen sorunlar, artan maliyetler, ihracat pazarlarında yaşanan rekabet, üreticileri ve üretimin sürdürülebilirliğini zora soktu. Üretim tarafında biz bu sıkıntıları yaşarken bir de ‘KDV buhar oldu, fiyatlara yansımadi’, ‘KDV'nin düşeceğini öngörüp fiyatları artırdılar’ gibi tamamen algı yönetmeye yönelik yapılan haber ve sosyal medya paylaşımları yumurta üreticileri olarak bizleri derinden etkiledi. Geçmişten günümüze, hiçbir zaman, üretim tarafı olarak bizler yumurtanın tüketiciye satışı konusunda fiyat belirleyici olmamışızdır. Her zaman arz ile talebin kesiştiği noktada alıcıların takdir ettiği bedel üzerinden alım yapılmıştır. Yumurta fiyatları üretici tarafından değil; marketler, toptancılar ve Türkiye'den yumurta ithal eden ithalatçılar tarafından belirlenmektedir.”

“Gerçeklerin ortaya çıkması adına önemli bir adım”

Birçok üretici fiyatı bilmeden yumurtayı İstanbul'daki toptancıya gönderdiğini ve yumurta bu toptancılar üzerinden tüketiciyle buluştuğunu anlatan Afyon, “Bu kapsamda Ticaret Bakanlığı'nın KDV indirimi öncesi fiyat artırarak KDV indiriminin etkilerini ortadan kaldırdıklarına yönelik iddiaları araştırmak üzere yumurta işletmelerine müfettiş gönderme kararını, tüketicilerin yumurtaya erişiminin artırılmasına ve sektörümüze dair gerçeklerin ortaya çıkmasına yönelik önemli bir adım olarak görüyoruz. Böyle bir çalışmanın hayata geçmesi ile sektörel yatırım ve değer odaklı üretim ikliminde de olumlu bir hava oluşacağına inanıyoruz. Bu tür çalışmaların, tüketici faydasına alınan KDV indirim kararını fırsat bilip ‘kar marjına’ yüzde 7 ilave eden kişiler veya sertifikası olmamasına rağmen normal yetiştirme metodlu yumurtalara farklı sınıflar ekleyerek yüksek fiyatlara satan işletme ve kurumların ortaya çıkması için fırsat olduğunu düşünüyoruz. Böylece zarar ederken bile çok kazanmak ile suçlanan gerçek yumurta üreticilerinin hak ettikleri takdiri kazanacaklarına inancımız tam.” ifadelerini kullandı.

Hazine ve Maliye Bakanı Nurettin Nebati ile 19 Şubat'ta yaptıkları toplantıda, “yüzde 7 bizden, yüzde 7 sizden”, “Birlikten Bereket, Kazanan TÜRKİYE” kampanyasına desteklerini açıkladıklarını söyleyen Afyon, “Tüketiciyi korumak için üreticiye verilecek desteklere güvenerek üreticiden ambalajsız ‘L’ boy yumurtada fiyat beklentimizi adet bazında 1,23 TL'den 1,05 TL'ye düşürerek rakamı güncelledik. Sonuç olarak; üretim sürdürülebilirliğinin sağlanması ve üretim girdi maliyetlerinde beklenmedik artışların önüne geçilmesi halinde, en önemli önceliğimiz, protein kaynağını en ucuz maliyet ile halkımızla buluşturmaya devam etmektir.” diye konuştu.

KGF destekli paketlere başvurular başladı

KGF kefaletli Yatırım Destek Paketi, İhracat Destek Paketi ve İşletme Harcamaları Destek Paketi başvuruları 22 Şubat itibariyle başladı.

ANKARA (DÜNYA)

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından duyurulan, Hazine finansmanlı, toplamda 60 milyar TL'lik desteğin verileceği 3 ayrı KGF destekli kredi paketinde başvurular başladı. KGF'den verilen bilgide, "Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin açıkladığı KGF kefaletli Yatırım Destek Paketi, İhracat Destek Paketi ve İşletme Harcamaları Destek Paketi başvuruları bugün itibariyle (22 Şubat) başladı." denildi.

Yatırım Destek Paketi

KGF destekli kredilerden "Yatırım Destek Paketi"nden yatırım ve yatırıma bağlı işletmeler yararlanabilecek. Yatırım yapmak isteyen tüm işletmeler, yatırım ve yatırıma bağlı işletme harcamalarında kullanmak üzere 120 aya kadar vadeli kredi alabilecekler. KOBİ'ler için toplam 35, KOBİ dışı işletmeler için ise 100 milyon TL'ye kadar kredi çekmek mümkün olacak. Kadın girişimci KOBİ'ler yüzde 90, diğer KOBİ'ler yüzde 85, KOBİ dışı işletmeler ise yüzde 80 oranında kefaletten yararlanabilecek.

İhracat Destek Paketi

İhracat Destek Paketi'nden ise ihracat potansiyeli bulunan KOBİ'ler yararlanacak. İşletmeler en fazla 6 ay ödemesiz dönem kullanabilecek. Ödemesiz dönem dahil 24 aya kadar vade yapılabilecek. Kredi üst limiti, işletmenin segment ve cirosuna göre değişiyor. En üst kademede en fazla 25 milyon TL kredi kullanılabilecek. Halen ihracatçı olan KOBİ'lere yüzde 90, potansiyel ihracatçı KOBİ'lere yüzde 85 oranında kefalet verilecek.

İşletme Harcamaları Paketi

Yeni bir paket olan "İşletme Harcamaları Destek Paketi" ise KOBİ ve KOBİ dışı firmaların işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması için oluşturuldu. KOBİ'ler en fazla 5 milyon TL, KOBİ Dışı işletmeler ise en fazla 20 Milyon TL tutarında kredi alabilecek. Ticari kredi kartları ve Debit/Banka kartına bağlı kredili mevduat hesabı üzerinden kullanılacak kredinin kefalet oranları KOBİ'ler için yüzde 80, KOBİ Dışı işletmeler için ise yüzde 75 olarak belirlendi.

Türkiye'nin gözü kulağı Ukrayna'da! Savaş en fazla iş dünyasını etkiler

Rusya-Ukrayna krizini Türkiye'de yakından takip eden ve en çok etkileneceği alan olduğu söylenen iş dünyasının iki ülkenin Türkiye'nin gıda ithalatında yüzde 40, turizmde yüzde 25, doğalgaz ithalatında yüzde 50 payı bulunuyor. Her iki ülkede yüzlerce Türk yatırımı ve yürümekte olan müteahhitlik projeleri var

Tüm dünya Rusya-Ukrayna krizini dikkatle takip ederken, Türkiye de süreci yakından izliyor. Öyle ki Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Afrika ziyaretini yarıda kesip Türkiye'ye döndü. Siyasi arenanın dışında savaş gerilimini yakından bir diğer grup ise iş dünyası. Gerginliğin tırmanması hammadde ve gıda fiyatlarını baskılarken, uluslararası taşımacılık noktasında endişeler artıyor. Turizmden inşaata, gıdadan demir/demir dışı metallere kadar birçok sektörde endişe hakim. İki ülke arasındaki olası savaşın en çok Türkiye'yi etkileyeceğine kesin gözüyle bakılıyor.

"DEĞER KAYBI DEVAM EDİYOR, BORSADAKİ YABANCILARIN BÜYÜK KISMI ÇIKTI"

Dünya gazetesinden Merve Yiğitcan'ın haberine göre, DEİK Türkiye-Avrasya İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Ruşen Çetin, bölgedeki gelişmeleri ve Türkiye'ye olası etkilerine ilişkin bölgedeki gerginliğin dengeleri sarsacağını söyleyen Çetin, Ukrayna Grivnası'nda değer kaybının devam ettiğini, borsadaki yabancıların büyük kısmının çıktığını; Rusya tarafında da petrol fiyatlarının 88 dolar seviyelerinden 99 dolara çıktığını, gaz fiyatlarının da yükseldiğini vurgulayarak, "İki taraf için de iyi

olmayan bir durum. Ancak Ukrayna muhakkak ki daha fazla etkileniyor” dedi. Gerginliğin tırmanması halinde turizm, havacılık, inşaat/müteahhitlik, gıda sektörlerinin olumsuz etkileneceğini söyleyen Çetin, “Ukrayna bizim için oldukça önemli bir ülke. İki ülkenin 7,4 milyar dolar ticaret hacmi var, 3 milyar dolar ihracat yaptık, 4,4 milyar ithalatımız var. Bu devam ediyor. Ancak bölgedeki gerginlikten dolayı karşılıklı iş hacmimizde bir miktar düşüş olabilir. Turist sayısı da etkilenebilir. Ukraynalı turist sayısı geçen yıl 2 milyondur. Rusya da Türkiye’nin büyük turizm partneri. Türkiye turizm gelirlerinin yüzde 10’unu Rusya’dan elde ediyor. Dolayısıyla bu iki taraftan da bize sıkıntı yaşatır” diye konuştu. Çetin, “şu an için” Ukrayna ile ticari faaliyetlerde sıkıntı olmadığını da sözlerine ekledi.

"GIDA İTHALATININ YÜZDE 40'I BU İKİ ÜLKEDEN"

Uluslararası Türkiye Ukrayna İş İnsanları Derneği (TUID) Başkanı Burak Pehlivan, Soğuk Savaş’tan bu yana uluslararası sistem için en kritik saatlerin yaşandığı bir süreçten geçildiğini belirterek, “Savaşın en büyük kaybedeni coğrafyamız olur. Olası bir savaştan Ukrayna ve Rusya’dan sonra açık ara en büyük zararı Türkiye görür” dedi. İş dünyasının sürecin korkulan senaryolara evrilmeden çözülmesini ümit ettiğini kaydeden Pehlivan, “Ukrayna Türkiye’nin hem komşusu hem stratejik partneri. Burada 4,5 milyar doların üzerinde Türk yatırımı var. 700’ün üzerinden firmamız faaliyet gösteriyor. Türk işletmeler burada 30 binin üzerinde bir istihdam yaratıyor. Geçen yıl Türk müteahhitler burada 2 milyar dolara yakın iş aldı. 2,5 milyar doların üzerinde de devam eden iş var. Türkiye’ye en çok turist gönderen 3’üncü ülke Ukrayna. Aynı zamanda gıda ithalatımızın yaklaşık yüzde 40’ını bu iki ülkeden yapıyoruz. Tüm bu parametreleri ortaya koyduğumuzda burada yaşanacak bir sıkıntının ülkemize dalga dalga gelecek çok ciddi etkileri olur” ifadelerini kullandı. Pehlivan da “şu an için” Ukrayna’da devam eden projelerde, ticari faaliyetlerde ve bankacılık sisteminde sorun olmadığını sözlerine ekledi.

"EN BÜYÜK KAYIP TURİZMDE OLUR"

Güney Ege Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (GETOB) Başkanı ve Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED) Başkan Yardımcısı Bülent Bülbüloğlu, son birkaç yıldır Rusya ve Ukrayna’nın turizmin önemli ana kaynak pazarlarından olduğunu vurguladı. İki ülke arasındaki gerginliğin uzun sürmesi ve hava trafiğinin kapanması durumunda turizm sektörünün darbe alacağını belirten Bülbüloğlu, “Rusya’dan 5 milyon turist geldi. Bu yıl üzerine çıkarma hedefimiz vardı. Ukrayna tarafında her halükârda 1 milyonluk bir turist kaybımız olacak, ekonomik olarak da zayıflayabilir. Rusya’da daha büyük kayıp olabilir. Biz sezona kadar sürmesini beklemiyoruz. Ancak kötü senaryoda bu iki ülkeden 4-5 milyon turist kaybımız olabilir. Bu da 5 milyar dolarlık gelir kaybı yaratır. Çünkü, bu iki ülkedeki kayıplar turizmde dengeleri de bozar. Diğer pazarlarda da fiyatlarımızı düşürmek zorunda kalırız. Savaş ortamında arz-talep dengesi bozulduğunda iyi bir sezon geçirmek mümkün olmaz. Bu yıla da umutla başlamıştık ama 5 yıldır toparlanamayan turizm sektörü zor durumda kalır.

Ancak biz yaz sezonuna kadar gerginliğin çözüleceğini umut ediyoruz” değerlendirmesini yaptı.

"SINIRLI ETKİSİ OLACAK"

Rusya ve Ukrayna, deri ve deri konfeksiyon sektörü için önemli iki pazar. İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Mustafa Şenocak, son bir haftadır her iki pazarda da bir durgunluk yaşandığını ve bunun sebebinin de iki ülke arasında yaşanan gerilim olduğunu söyledi. Şenocak, “Sorunun bölgesel kalacağını tahmin ve umut ediyoruz. Zaten geçiş dönemindeyiz sektör için. Haliyle sınırlı bir etkisi olacaktır.”

"ÖNCE FİYATLAR YÜKSELECEK, HAMMADDEYE ULAŞIM SIKINTIYA GİRECEK"

TOBB Gıda Sanayi Meclis Başkanı Necdet Buzbaş da savaş veya savaş emarelerinin ortaya çıkması halinde, coğrafi yakınlık nedeniyle Türkiye'nin çok etkileneceğini söyledi. Rusya'ya, Ukrayna üzerinden zaman zaman ihracat yapıldığını ve örneğin domateste kotanın dolmasıyla bu ülke üzerinden domates gönderildiğini aktaran Buzbaş, “Bizim temel tarım ürünlerinde buğday, arpa, ayçiçeği ham veya çekirdek olarak en büyük ithalat kaynağımız, yakınlığı nedeniyle Ukrayna. Dolayısıyla söz konusu ürünler Türkiye'deki gıda sanayinin hammaddeleri, temel girdileri arasında bulunuyor. Savaş belirtileri nedeniyle önce fiyatlar yükselecek. Hammaddeye ulaşım da sıkıntıya girecek. Ayrıca Ukrayna kendi vatandaşlarına yetebilmek için kota ve kısıtlamalar getirebilir. Bir fiyat hareketi artacak, ikincisi de hammaddeye ulaşım olmayabilir. Bir an önce Ukrayna'dan yaptığımız ithalata alternatif kaynaklar bulmamız gerekiyor” şeklinde konuştu

"UKRAYNA'YA GEMİ BULMAK YÜZDE 20 DAHA PAHALI"

Ukrayna limanlarına kimsenin gitmek istemediğini ve sigorta firmalarının gemileri sigorta yapmadığını kaydeden Taban Gıda CEO'su Hasan Hacıhaliloğlu, yaşanan durumdan dolayı Rusya'nın Ukrayna limanlarına giden gemilere izin vermediğini, vermesi halinde bile ortalama 15 gün beklettiğini söyledi. Rusya'ya bir seyahat planladıklarını ancak ertelemek durumunda kaldıklarını ifade eden Hacıhaliloğlu, “Yine Rus şirketlerinden mal almak zor olamaya başladı. Uygulanması beklenen yaptırımlardan Rusya'daki hesaplara para göndermek çok zor ve risk taşıyor. Ukrayna tarafında ise en büyük mısır ihracatçısı ve ihracat edebilecek 6 milyon ton buğdayı bulunuyor. Şu an Ukrayna'ya gemi bulmak yüzde 20 daha pahalı” dedi.

"İÇ PİYASADA ÜRÜN SIKINTISI DA YAŞANABİLİR"

Rusya ve Ukrayna'nın çelik sektörü için her anlamda kritik iki ülke olduğunu belirten Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) Başkan Yardımcısı ve Çolakoğlu Metalurji Genel Müdürü Uğur Dalbeler, “İki ülke çelik sektörü için hammadde, yarı ürün ve ürünler için

büyük tedarik kaynakları. Bu iki ülkeden yaklaşık 8,3 milyon ton ithalat yapılıyor. Bu ülkelerden tedarikte yaşanacak aksaklık üretime negatif yansır. Sevkiyatların nasıl etkileneceğine göre iç piyasada ürün sıkıntısı da yaşanabilir” diye konuştu.

"EN BÜYÜK RİSK PETROL FİYATLARINDAKİ İSTİKRARSIZLIK"

TOBB Plastik, Kauçuk ve Kompozit Sanayii Meclis Başkanı Yavuz Eroğlu, Rusya-Ukrayna arasında yaşanacak olası bir savaşın, petrol arzında aksaklıklara yol açabileceğini söylerken, “Bizim hammaddemiz petrolle bağlantılı olduğu için, ilk etapta dikkat çeken risk petrol fiyatlarındaki istikrarsızlık olacaktır. Şu an krizin boyutu nerelere gider bilemeyiz ancak böyle durumlarda genelde petrolde olası bir arz sıkıntısının gündeme gelmesi, zaten çok yüksek olan hammaddemizin bir miktar daha artmasına neden olabilir. İlerleyen süreçte o ülkelere mal alışverişimiz de etkilenebilir” ifadelerini kullandı.

Türkiye makine ihracatında Rusya'nın en hızlı büyüyen ülkeler arasında yer aldığını söyleyen Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) Başkanı Kutlu Karavelioğlu, son yıllarda öne çıkan istikrarın 2021 yılında Rusya'ya ihracatı yüzde 35,5 artışla 813 milyon dolara taşıdığını vurguladı. Karavelioğlu, Ukrayna krizinin, Rusya'ya olası bir yaptırım ortaya çıkarması meselesinin hayli bilinmezlik içerdiğini belirterek, “Makine ithalatı 50 milyar dolara yaklaşmış olan Rusya, makinelerin yüzde 30'unu Çin'den alıyor; önemli bir tedarikçisi var yani. Öte yandan ağırlıklı ithalatı Batı'dan. Dolayısıyla Batı'nın Rusya'ya sermaye ve tüketim malı satma üzerinden yaptırım uygulama ihtimalini düşük görüyoruz. Bu nevi ambargoların üçüncü ülkeler üzerinden kolaylıkla by-pass edildiğine defalarca şahit olduk; yani pratiğini görmüyoruz. Ukrayna ile ticari ilişkiler konusunda ise, geçtiğimiz haftalarda imzalanan Türkiye-Ukrayna Serbest Ticaret Anlaşması'nın olumlu etkileri olacaktır. Özetle, bu gerginliğin, makine sektörüne derin etkileri olmayacağı ümidindeyiz” diye konuştu. Olası bir savaşın, petrol arzında aksaklıklara yol açabileceğini söylerken, “Bizim hammaddemiz petrolle bağlantılı olduğu için, ilk etapta dikkat çeken risk petrol fiyatlarındaki istikrarsızlık olacaktır” ifadelerini kullandı.

"GÜZEL BİR TABLO ORTAYA ÇIKMIYOR"

Türk Müteahhitler Birliği Başkanı Erdal Eren, iki ülke arasında gelişen bu sürecin Türk inşaat sektörünü olumsuz etkilemesine kesin gözüyle bakıyor. Eren, “Ukrayna son 10 yıl içinde gittikçe daha fazla iş aldığımız bir pazar olmuştu. Siyasi ilişkiler bizim orda daha fazla iş almamızı sağladı. Şirketlerimizin Ukrayna'nın her yerinde şantiyeleri var. Teklif hazırlayanlar ve ihaleye girenler var. Bu nedenle endişe başladı. Umarım sağduyu ağır basar” diye konuştu. Ayrıca Rusya ve Ukrayna'dan gelen turistlerin kaldığı sahil bölgelerindeki otellerin büyük kısmını yine Mütteahhitler Birliği üyesi firmaların işlettiğini belirten Eren, “Pandemide otellerimiz kapalıydı. Bu yıl açılacak diye düşünürken olası savaş hali hem Avrupalıların seyahatlerini azaltacak hem de

23.02.2022

zaten çok önemli misafir kaynağımız olan Rusya ve Ukrayna'yı da etkileyecek. Böyle bakınca güzel bir tablo ortaya çıkmıyor" diye konuştu.

İKİ ÜLKEYLE 40 MİLYAR DOLARLIK İŞ HACMİ VAR

Türkiye'nin 2021 yılında Rusya'ya ihracatı 5,29 milyar dolar, bu ülkeden ithalatı 27,6 milyar dolar oldu. Türkiye'nin Ukrayna'ya ihracatı ise 2021'de 2,6 milyar dolar, bu ülkeden ithalatı ise 4,4 milyar dolar.

2021'de Türkiye en çok turist gönderen ülke yine Rusya olurken, yaklaşık 4,7 milyon Rus turist geçen yıl Türkiye'yi ziyaret etti. Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen 3'üncü ülke ise Ukrayna... Geçen yıl Ukrayna'dan Türkiye'ye gelen turist sayısı 2,06 milyon olarak kayıtlara geçti.

Erdoğan'dan Rusya-Ukrayna değerlendirmesi: Kararı kabul edilmez olarak değerlendiriyoruz

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya'nın Donetsk ve Luhansk'ı tanınması ile ilgili, "Kararı kabul edilmez olarak değerlendiriyoruz. Tarafları sağduyu ve uluslararası hukuka riayete çağırıyoruz." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Afrika ziyareti kapsamında Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nden Senegal'e geçerken uçakta gündemi değerlendirdi, soruları yanıtladı.

20 Şubat'ta başladığı Afrika turu kapsamında resmi ziyaretlerini devam ettirdiğini anımsatan Erdoğan, ilk olarak Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde Cumhurbaşkanı Felix Tshisekedi ile verimli istişarelerde bulduklarını belirtti.

Böylece Tshisekedi ile son 6 aydaki üçüncü ikili görüşmelerini gerçekleştirdiklerini ifade eden Erdoğan, farklı alanlarda imzaladıkları üç yeni anlaşmayla ilişkilerin ahdi zeminini de tahkim ettiklerini söyledi.

Ayrıca özel sektörler arasındaki iş birliklerini geliştirecek 4 anlaşma imzalandığını hatırlatan Erdoğan, "Toplam 7 anlaşma imzalanmış oldu. Beraberimizde getirdiğimiz 1 milyon 730 bin doz aşığı Kongo Demokratik Cumhuriyeti makamlarına salgınla mücadelelerine destek amacıyla teslim ettik. Bunlardan 130 bin dozun yerli aşımız TURKOVAC olmasından ayrıca iftihar ediyoruz. Üçüncü Türkiye-Afrika Ortaklık

Zirvesi'nde söz verdiğimiz üzere aşı hibemizi ileride 15 milyona tamamlayacağız." diye konuştu.

Afrika ziyaretinin ikinci durağı olan Senegal ziyaretine ilişkin de bilgi veren Erdoğan, Dakar'da Türk firmalarınca inşa edilen 50 bin kişilik Dakar Olimpik Stadyumu'nun açılış törenine iştirak edeceklerini, Almanya Cumhurbaşkanı Frank-Walter Steinmeier dahil olmak üzere Dakar'da bulunan konuk devlet başkanlarıyla görüşmeler yapacaklarını bildirdi.

Erdoğan, Afrika turunun son durağı olacak Gine-Bissau ziyaretinin, Cumhurbaşkanı düzeyinde Türkiye'den bu ülkeye gerçekleştirilen ilk ziyaret olması hasebiyle tarihi öneme sahip olduğunu aktardı.

Gine-Bissau Cumhurbaşkanı Umaro Sissoco Embaló ile ikili ilişkileri kapsamlı olarak ele alacaklarını anlatan Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bildiğiniz gibi, kısa süre önce Gine-Bissau'da bir darbe teşebbüsü olmuştu. Sayın Embaló'nun dirayetli liderliği sayesinde bu menfur girişim bertaraf edildi. Türkiye olarak seçimle iş başına gelen iktidarların gayrimeşru yollarla değiştirilmeye çalışılmasını kabul etmiyoruz. Bu konudaki net tavrımızı her vesileyle ifade ettik, etmeyi de kararlılıkla sürdüreceğiz. Gine-Bissau ziyaretimiz hem iki ülke ilişkilerine hem de halk iradesine verdiğimiz önemin bir nişanesi olacaktır. İnşallah Gine Bissau'da yakın zamanda büyükelçiliğimizi de açıyoruz. Büyükelçiliğimizin faaliyete geçmesiyle ilişkilerimiz her alanda ivme kazanacaktır."

"Hedef Afrika ile ticaret hacmini 75 milyar dolara çıkarmak"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, gerçekleştirdiği Afrika turunun 4 ay gibi kısa bir sürede Afrika'ya gerçekleştirdiği ikinci kapsamlı ziyaret olduğunu anımsattı.

Böylece kıta ile bin yıldır kadim bağları bulunan Türkiye'nin Afrika'nın kader ortağı olduğunu gösterdiklerine dikkati çeken Erdoğan, şunları söyledi:

"Ziyaretlerimiz, Üçüncü Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi'nde aldığımız kararların takibini sahada yapmamıza da imkan tanıyor. Afrika ile güçlenen ilişkilerimizin olumlu yansımalarını özellikle, ticaret ve yatırım rakamlarında görüyoruz. Senegal ile ticaretimiz, salgına rağmen 2021 senesinde yüzde 42 artışla 540 milyon dolara çıktı. Aynı şekilde Kongo Demokratik Cumhuriyeti ile ticaretimizi salgın öncesine göre ikiye katladık. Müteahhitlik şirketlerimiz Afrika genelinde toplam değeri 78 milyar dolara varan bin 700 projeye imza attı. Kıta çapındaki yatırımlarımızın tutarı 6 milyar doları aştı. Kıtaya toplam ticaretimiz 2003 yılında 5,4 milyar dolar seviyesindeyken 2021 yılında 35 milyar dolara ulaştı. Bu rakamın önümüzdeki dönemde önce 50 milyar dolara ardından da 75 milyar dolara çıkacağına inanıyorum. Ziyaretler sırasında belirlenen ortak hedefler ışığında başta ekonomik ilişkilerimiz olmak üzere üç ülkeyle de iş birliğimizin ivme kazanmasını temenni ediyorum. Ziyaretlerimizin hayırlara vesile olmasını diliyorum."

Afrika gezisine ilişkin gözlem ve beklentileri sorulan Erdoğan, Türkiye olarak kazan-kazan anlayışıyla Afrika'nın kalkınmasına katkı sunmaya, karşılıklı ticaret hacmini artırarak hep beraber kazanmaya yönelik çalışmalar yürüttüklerini ifade etti.

Turun ilk noktası olan Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin 2,3 milyon kilometrekarelik yüz ölçümü ve 90 milyon gibi bir nüfusla çok büyük bir ülke olduğunu anlatan Erdoğan, ülkenin zengin yeraltı kaynaklarına sahip olduğunu aktardı.

Ülkenin bakırdan elmasa varıncaya kadar ciddi manada yeraltı metal zenginliğinin olduğunu altını çizen Erdoğan, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Bütün bunlara rağmen acaba niçin bugüne kadar Kongo Demokratik Cumhuriyeti bir sıçramaya sahip olamadı? İşte bunlar maalesef Afrika'nın kara bahtı, kaderi. Batı'nın Afrika'yı nasıl soyup soğana çevirdiğini hep bildik duyardık. Ama bunu bir de gelip yerinde görünce insan o zaman kahroluyor. Burada bütün yol güzergahlarında gördüğümüz insanların hali bize bir sinyal veriyor. Tablo çok açık net ortada. Batı, burayla ilgili bugüne kadar herhangi olumlu bir şey yapamaz mıydı? Bunlar buraya yıllardır gelirler giderler. Acaba var mı bir destekleri? Yok. Bizim Afrika'ya verdiğimiz ehemmiyetin ne kadar önemli olduğu günbegün ortaya çıkıyor. Mesela Albayrak Grubu'nun Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde temizlik işini aldığını öğrenince doğrusu çok sevindim. Albayrak'ın bu işi hiçbir yerde görülmeyen bir şekilde ve süratle başaracağına inanıyorum. Niye? İstanbul'da biz bu işi Albayrak ile başardık da onun için. Ben Cumhurbaşkanı'yla görüşmemde de 'Türk şirketleri sömürmek için gelmezler, kazan-kazan esasına göre burada sizlerle iş yaparlar. Bir yıl içinde buranın nasıl temizlendiğini, buradaki değişimi göreceksiniz' dedim. O da mutlu oldu. Bunlar kitabı yazılacak çok çok önemli değişimler. Ben bu bakımdan burayı önemsiyorum. Afrika'nın tam ortasında devasa bir ülke olan Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin inşallah bir sıçrama yapacağına inanıyorum. Dolayısıyla bizim burayla ilişkilerimizi geliştirmemiz lazım. İş adamlarımızı buraya sevk etmek, buradaki yatırımları geliştirmek suretiyle inşallah farklı adımları atarız."

"Ecdadımız buralara sömürge anlayışıyla gelmedi"

Erdoğan, Türkiye'nin şu an Afrika'da 43 elçiliğe ulaştığının hatırlatılması ve "Afrika'da 54 ülke var. Yeni elçilikler açılacak mı? 54'te 54 gibi bir hedef koyuyor musunuz?" sorusunun yöneltilmesi üzerine, elçiliklerin açılmasının o ülkedeki varlığın bir ispatı olduğunu söyledi.

"Eğer siz bir ülkede var olmak istiyorsanız, orada sizin elçiliğinizin olması lazım. Elçilik varsa siz orada varsınız, elçilik yoksa yoksunuz." ifadesinin kullanan Erdoğan, "Bazı ülkelerde mesela yanındaki veya bir ilerisindeki komşu ülkelerden görevlendirilmiş elçiler var. Ama bizzat o ülkede bizim büyükelçimizin olması, futboldaki tabirle adam adama markaj demektir. Bunu yapmamız lazım. Şimdi biz Afrika'daki büyükelçilik sayımızı 43'e çıkarmak suretiyle bunu başardık. Geldiğimizde 12 taneydi. Tabii böyle yürümesi mümkün değildi. Şimdi ise farklı bir Türkiye var."

Dünya bizi bu noktada gıptayla izliyor. 'Bunlar gerçekten çılgın Türkler' diyorlar. Bütün buralara girmemiz, buralarda bu adımları atmamız gerekiyordu. Mesela Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde Sayın Tshisekedi'ye 'Bize iki dönümlük bir yer vermişsiniz ama iki dönüme büyükelçilik bize uymaz. Onun için 10 dönüm falan bir yer bize verin' dedik. Şimdi 10 dönümlük bir yeri bize verdiler. 'Nehrin kenarında güzel bir yer' dediler. Hemen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızdan bir heyet, Dışişleri Bakanlığımızdan bir ekiple beraber gelip buraya bakacaklar, zemin etütlerini yapacaklar, ondan sonra nihai kararımızı vereceğiz ve süratle de buradaki büyükelçilik binasının inşasına inşallah başlayacağız. Senegal de böyle oldu. Orası da 10 bin metrekare. Onun yeri de çok güzel. Tepede, görkemli bir yer. Oradan bütün ummana bakıyorsunuz." değerlendirmesinde bulundu.

Erdoğan, "Afrika gezileriniz Batı basınında 'Türkiye'nin Afrika'daki yükselişi' başlıklarıyla veriliyor. Batı'nın Afrika'ya yaklaşımı ile Türkiye'nin yaklaşımı konusunda görüştüğünüz Afrikalı liderlerden nasıl geri dönüşler alıyorsunuz?" sorusu üzerine, şunları kaydetti:

"Afrikalı liderlerin Türkiye'ye yönelik yaklaşımları günden güne daha olumlu bir hal alıyor. 'Türkiye gerçekten kazan-kazan esasına göre ülkelerimize geliyor' diyorlar. Aslında tarih yeniden tekerrür etti. Nasıl tekerrür etti? Ecdadımız buralara geldiği zaman sömürge mantığıyla, anlayışıyla gelmedi. Tam aksine buraları inşa ve ihya etmek üzere geldi. Şimdi biz de inşa ve ihya etmek üzere geliyoruz. Kimlerle? İş adamlarımızla. İş adamlarımıza 'Burada yatırım imkanları var. Bu yatırımlara girmelisiniz ama sömürmek için değil. Hem siz kazanacaksınız hem de bu ülkeye kazandıracaksınız' diyoruz. Sağ olsun iş adamlarımız da bu anlayışla işlerine devam ediyorlar. Gerçekten iş adamlarımız da buralarda çok ciddi alın teri döküyorlar, hem kazandırıyorlar hem de kazanıyorlar. Bu bizi de mutlu ediyor. Çünkü eseri görüyoruz. Bu eserlerle beraber o ülkelerin Türkiye'ye karşı bakışları daha olumlu hale geliyor."

"Ukrayna ile ilgili soracağım. Şimdiye kadar uluslararası diplomaside bir başarı kazanılamadı. Kriz yumuşatılamadı, giderek de geriliyor. Amerika'dan gelen açıklamalarda da sanki "yarın sabah ya da öbür gün saldıracak" tarzında provokatif ifadeler var. Avrupalı liderlerin girişimlerinden de bir sonuç çıkmadı. Türkiye'nin, sizin başlattığınız bir süreç var. O ne aşamada? Buradan diplomasinin hala bir şansı var mı?" sorusunun yöneltildiği üzerine Erdoğan, şunları söyledi:

"Şu an itibarıyla Amerika'nın açıklamaları ve özellikle Münih Konferansı'ndaki garipliklerin hepsi nereye çalıştı, nereye çalışıyor belli değil. Bana göre Münih Konferansı da zaten sadece bir NATO Zirvesi olmaktan öteye geçmedi. Biz bu krizde en başından beri tansiyonun düşürülmesi için samimi bir gayret sergiledik. Krizin çözümüne ilişkin mesajlarımızı net bir şekilde ortaya koyduk. Son gelişmeler üzerine Dışişleri Bakanlığımızın yaptığı açıklamada da Rusya'nın sözde Donetsk ve Luhansk cumhuriyetlerini tanıma kararının Minsk Anlaşmalarına aykırı olduğu belirtildi. Bu kararın Ukrayna'nın siyasi birliğinin, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün açık ihlali

anlamına geldiği vurgulandı. Biz Rusya'nın bu kararını kabul edilmez olarak değerlendiriyoruz. Taraflara sağduyu ve uluslararası hukuka riayet çağrımızı yineliyoruz."

"Karadeniz ülkesi olmanın yüklediği sorumlulukları bir kenara bırakamayız"

"Ukrayna'da bir savaş çıkarsa bunu bir şekilde Karadeniz'in istikrarsızlaşması olarak görebiliriz. Doğu Akdeniz gibi... Batı daha çok Karadeniz'e yoğunlaşacak. Türkiye için yeni tür tehdit endişesi taşıyor muyuz? Karadeniz'e bu kadar krizin yoğunlaşması bizim için ne tür yeni tehditler oluşturur?" sorusu üzerine Erdoğan, "Biz aynı zamanda Karadeniz ülkesiyiz. Karadeniz ülkesi olmamız nedeniyle birçok tedbir paketinin oluşturulması şart. Biz de bu tedbirlerimizi zaten alıyoruz, aldık. Bu şekilde çalışmalarımızı sürdürüyoruz, sürdüreceğiz. Karadeniz ülkesi olmanın bize yüklediği sorumlulukları bir kenara bırakamayız. Bu anlayışla yolumuza devam edeceğiz." dedi.

Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeleri artı Türkiye ve Almanya ile ortak zirve önerisine yönelik değerlendirmesi sorulan Erdoğan, "Böyle bir teklif eğer uygulama alanı bulursa biz tabii ki böyle bir teklifin içerisinde de yer alırız. Bunu zaten daha önce de ifade ettim. Bana göre olması gereken de budur. Sayın Zelenskiy'nin bu teklifi, olumlu bir yaklaşımdır. Bu olumlu yaklaşımı eğer gerek Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeleri, gerekse diğer ülkeler kabul ederse biz de bu buluşmada yerimizi alırız." diye konuştu.

"Sayın Herzog'un ziyaretini gerçekten biz de önemsiyoruz"

İsrail Cumhurbaşkanı Herzog'un mart ayında yapacağı ziyaretten bölge, Filistin ve Türkiye-İsrail ilişkileri bakımından beklentisi sorulan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şu değerlendirmeyi yaptı:

"Sayın Herzog'un bu ziyaretini gerçekten biz de önemsiyoruz. Bu ziyaretle birlikte Türkiye-İsrail ilişkilerindeki atılan adım, bundan sonra diğer boyutlarda da görülebilir. Filistin sorununda özellikle bu yapılaşmalarla ilgili atılan adımlarda çözüm noktaları belki gündeme gelebilir. Temennimiz odur ki bu ziyaretle birlikte bu işi güçlü kılacak adımları atalım. Burada bir diğer önemli konu, Türkiye-İsrail ilişkilerinde doğal gazdan tutun diğer birçok konuya varıncaya kadar adımların atılmasıdır. Bir ara bu adımları atma noktasına gelmiştik fakat o zamanki İsrail Başbakanı'nın bu işe olumsuz bakışıyla o süreci devam ettiremedik. Ama şu anda belki çok daha farklı gelişmeler olabilir. Temennimiz odur ki Türkiye-İsrail arasında bu adımı atmak aramızdaki ilişkileri güçlü kılabilir ve böylece bölgeyi geleceğe yönelik bir barış havzasına dönüştürebiliriz.

"Suudi Arabistan'la ilişkiler"

"Körfez ülkeleriyle atılan yeni adımlar çerçevesinde Suudi Arabistan ile nasıl bir aşamadayız? Yakın tarihte bir temas, bir ziyaret söz konusu olabilir mi?" sorusu üzerine Erdoğan, "Biz elbette Suudi Arabistan'la da ilişkilerimizin geliştirilmesini

istiyoruz. Dışişleri Bakanımız geçtiğimiz yıl Riyad'ı ziyaret etti. Mevkidaşıyla başka görüşmeler de yaptı. Kardeşim Kral Selman'la telefon görüşmelerimiz olmuştu. Hastalığımız çerçevesinde kendilerinden de geçmiş olsun mesajı aldık. Önümüzdeki dönemde olumlu diyalogumuzu devam ettirme ve ilişkilerimizi somut adımlarla ilerletme arzusundayız." cevabını verdi.

"Dışişleri üzerinden Yunanistan'a bu isimleri bildirdik"

Yunanistan'daki Lavrion kampının, terör örgütü PKK'ya eleman temini için harekete geçirildiğine ilişkin İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun açıklamaları hatırlatılarak konuyla ilgili bir adım atılıp atılmayacağı sorusu da Erdoğan'a yöneltildi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti:

"Yaklaşık 7-8 aydır Lavrion kampına eleman aktararak orada eğitip, oradan da Irak üzerinden tekrar PKK'ya ve diğer taraflara sevk etmeye yönelik bir altyapı var. 7-8 ay öncesine kadar böyle bir şey söz konusu değildi. Biz isimleri tespit ettik. Dışişleri üzerinden Yunanistan'a bu isimleri bildirdik. 'Şu isimler sizin tarafa geçti, burada da PKK eğitimi alıyorlar, isim isim şunlardır.' dedik. Bunun üzerine bir hareketlenme var. İkinci bir şey daha var, terör örgütünün kırsalda hareketsiz kalınca şehir içerisinde eylem yapmak konusunda bir atakları var. Bunu birkaç kez Suriye'den Nusaybin hattından, Kızıltepe hattından içeriye sevk etmek suretiyle yapmaya çalıştılar. Bu hatlar engellendi. Bunlar engellenince bu sefer Yunanistan üzerinden talimatlar vermeye başladılar. İki ayağı var. Hem adam eğitmek ve sevk etmek hem de yurt içerisindeki terör örgütünün şehir içine hareketliliğini Lavrion kampı üzerinden sağlamak gibi iki hamleleri var. Bu iki hamlelerini de Yunanistan'a bildirdik."

"6 muhalefet partisi 28 Şubat'ta kendi ifadeleriyle güçlendirilmiş parlamenter sisteme dönüş için hazırladıkları mutabakatı kamuoyuna duyuracaklar. Toplantıyı da Bilkent Otel'de yapıyorlar. Sembolik olarak onun da şöyle bir önemi var. Sizin 2001'de partinin kuruluşunu açıkladığınız yer. Bu benzerlikler nasıl yorumlamak lazım? Bir de Kılıçdaroğlu, diğer 5 lider tarafından kendisine teklif edilmesi durumunda Cumhurbaşkanı adayı olacağını açıkladı. Değerlendirmeniz nedir?" sorusuna Erdoğan, şu yanıtı verdi:

"Yeter ki kararı hep birlikte kesinleştirsinler de vatandaş bunlara 'Artık yetti be.' demesin. Geldikleri nokta bu. Tabii Ahlatlıbel'den memnun mu kalmadılar da Bilkent'e kaydıldılar bu işi, o da ayrı bir konu. Bizim Cumhur İttifakı olarak bu noktada herhangi bir sıkıntımız yok. Biz şu anda Cumhur İttifakı olarak AK Parti, Milliyetçi Hareket Partisi, Büyük Birlik Partisi, yolumuza devam ediyoruz. Bundan sonra Cumhur İttifakı içerisinde güçlendirme noktasında bazı gelişmeler olursa bu da tabii bizim tarafımızdan olumlu bir şekilde değerlendirilir. Biz herhangi bir sıkıntıya düşürmeden yolumuza kararlı bir şekilde devam ediyoruz. Şimdi bunlarda bir taraftan bakanlıkların vesaire paylaşımı da başladı. Tabii bu paylaşım nereye kadar, nasıl gidecek bir de o var. Onları da vatandaşımız izliyor. Ama bizim bu konuda da bir derdimiz yok. Biz şu anda Cumhur İttifakı olarak herhangi bir sıkıntı yaşamadan

yolumuza devam ediyoruz, devam edeceğiz. Ama onlar, masanın altında kim var, masanın etrafında kimler var şu anda bunu konuşuyorlar. Bunların önce masanın altında kimlerin olduğunu da bulmaları lazım. Dışarıda bıraktıkları bir siyasi parti var. O siyasi parti nasıl bir tavır koyacak, o da ayrı bir konu. Biz bununla fazla meşgul olmayalım, nasıl olsa milletimiz bu işi çözüyor."

"Cumhur İttifakı'nın güçlendirilmesi gibi bir ifadeniz oldu. Cumhur İttifakı genişleyecek mi? Sözlerinizi öyle mi anlamalıyız?" sorusunu Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Genişlemeye uygun bir durum söz konusu olursa bu değerlendirilir. Ama tabii şu anda Millet İttifakı'nın içerisinde herhangi birini almayız. Şu anda Cumhur İttifakı olarak biz gerek Devlet Bahçeli Bey gerek Mustafa Destici Bey ile gerekli değerlendirmelerimizi yaparız, ona göre atılması gereken adım varsa bu adımı atarız. Ama şu anda AK Parti olarak kendi tasarrufumuz içerisinde Millet İttifakı'nın içerisinde herhangi birisini aramıza katamayız. Çünkü orası bir zillet ittifakıdır. Bundan alıp da biz Cumhur İttifakı'mızı lekeleyemeyiz." şeklinde yanıtladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "28 Şubat tarihi konusundaki ısrar için ne söylersiniz?" sorusuna şu karşılığı verdi:

"Biz 28 Şubatları onlar gibi yaşamadık. Biz işi tam göbeğinde yaşadık. Bu beyefendi, bazı şeyleri birbirine karıştırıyor. 15 Temmuz'da havalimanından kaçıp giderken tanklar ona nasıl yolu açtı? Tankların arasından nasıl bir koruma altında Bakırköy Belediye Başkanı'nın evine gittiğini herkes biliyor. On binler havalimanında toplandığı zaman oradan nasıl kaçıp gitti ve daha sonra yaptığı açıklamalarda ne dedi? 'Haberim olsa ben de beklerdim.' dedi. Bu adam yalancı. Haberi yokmuş, haberi olmadığı için de beklememiş ve hemen Bakırköy Belediye Başkanı'nın evine kahve içmeye gitmiş."

"CHP tarih boyunca hep bu millete fatura ödetti"

"İki hafta önce Kılıçdaroğlu elektrik faturasını ödemeyeceğini söyledi. CHP zihniyeti zaten bu ülkeye verdiği zararın faturasını ödememişti. Fatura ödememe alışkanlığı buradan mı geliyor?" sorusu üzerine Erdoğan, "Müslüm Baba gibi, tam damardan bir soru oldu. Zaten Cumhuriyet Halk Partisi, tarih boyunca hep bu millete fatura ödetti, hala ödetmeye devam ediyor. Ama şunu bilmesi lazım ki artık o dönemler geride kaldı. Şu anda Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarda. Sen elektrik faturasını ödememe yoluna mı gidiyorsun? Atılacak adım bellidir. Bir daha sen bu millete bedel ödetemezsin. O tarih oldu. Ondan sonra sokaklara çık bağır. Ankara'dan İstanbul'a da bir daha kolay kolay yürüyemezsin. Bir de bu işin bu yönü var." değerlendirmesinde bulundu.

"Esnaf ve sanatkarlar için de indirimli bir tarife söz konusu olabilecek"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçen haftaki Kabine Toplantısı'nda elektrik faturası konusunda vatandaş lehine düzenlemeler yapılacağı noktasındaki mesajlarına işaret

edilerek bu konuda masadaki formülün netleşip netleşmediği yönündeki soru üzerine, şu bilgileri paylaştı:

"210 kilovatsaate kadarki indirimli tarifede ve 210 kilovatsaatin üstündeki birim fiyatlarda vatandaşlarımızın lehine olacak yeni bir düzenleme imkanı üzerinde şu anda çalışılıyor. Esnaf ve sanatkarlar için de indirimli bir tarife söz konusu olabilecek. Sivil toplum kuruluşlarının elektrik aboneliği de ticarethane statüsünden konut statüsüne dönüştürülecek. 1 Mart itibarıyla bu uygulamaya geçmeyi planlıyoruz. Bu adım da milletimizin sesine kulak verdiğimizizin göstergesidir. Vatandaşlarımızı rahatlatacak çözümler sunmaya devam edeceğiz."

"Tekrarı halinde bu cezalar daha da artırılarak uygulanır"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Marketler de gündemdeki yerini koruyor. KDV indirimine gittiniz ama buna rağmen marketler önce zam yaptı, sonra sözde o indirimler geldi. Vatandaşlar da marketlere çok tepkili. Bir yandan çalışmalarını biliyoruz, halihazırda cezalar kesiliyor. Vatandaşların tepkisi cezaların yetersiz olduğu yönünde. Nasıl bir süreç işleyecek?" sorusu üzerine, "Vatandaşlarımız müsterih olsun." vurgusunu yaptı.

Gerek Ticaret Bakanlığının gerekse Hazine ve Maliye Bakanlığının KDV indirimlerinin fiyatlara yansıtılıp yansıtılmadığıyla ilgili incelemeleri sıkı bir şekilde yaptığını işaret eden Erdoğan, şöyle konuştu:

"Burada ciddi bir denetim ve yaptırım mekanizmamız söz konusu. Bunun haricinde bir ürünün fiyatının önce 50 liradan örtülü bir şekilde 100 liraya çıkarılıp sonra da yüzde 40 indirim yapıldığı söylenerek 60 liraya satılması gibi uygulamaların da önünü kestik. Bu yolla enflasyona da aslında önden bir yüklem yapıyordu. Yine yüksek fiyatlarla alakalı kurulumuz şikayet ya da denetimler sonucu herhangi bir tespiti olması durumunda gerekli cezaları kesiyor ve bunların tahsili sağlanıyor. Aynı şekilde stokçuluğa yönelik tespitlerde de gerekli müeyyideler uygulanıyor. Serbest piyasa ekonomisinin sağladığı alanların suistimaline, vatandaşımızın aldatılmasına ve hakkının yenmesine asla müsaade etmeyiz. Cezalarla ilgili bazı artırımlar söz konusu oldu. Tekrarı halinde bu cezalar daha da artırılarak uygulanır."

"Hal Kanunu ile alakalı bir taslağımız var"

Hal Yasası'na ilişkin soruya karşılık Erdoğan, tüketiciye yönelik üzerinde çalıştıkları 4 düzenleme bulunduğunu bildirdi. Bunlardan birinin tüketiciyi korumaya yönelik bitme aşamasında bir düzenleme olduğunu dile getiren Erdoğan, "İkincisi e-Ticaret'le alakalı düzenleme. Üçüncüsü perakende ve dördüncüsü de Hal Kanunu. Bunların hepsi birlikte düşünülebilir. Hal Kanunu'yla alakalı bir taslağımız var ama arzu ettiğimiz neticeyi alabilmek için sıralı bazı adımların gerçekleşmesi gerekiyor." ifadelerini kullandı.

Bu arada Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının büyük illerin büyük hallerinin çıkışlarında kontrol noktaları oluşturduğunu aktaran Erdoğan, burada hem Hazine ve Maliye Bakanlığının hem de Ticaret Bakanlığının denetim elemanlarının bulunduğunu anlattı.

Ürünlerin halden çıkışından markete ulaştığı fiyata, kamyonların taşıdıkları miktara kadar bir denetimin söz konusu olduğunu bildiren Erdoğan, şöyle devam etti:

"Halleri tam anlamıyla kayıt altına almak istiyoruz. Çıkacak olan düzenlemeyle hem hal içerisindeki yönetimin regüle edilmesini hem oraya üreticilerin girmesini sağlayacağız. Yani orada belli bir kotada üretici birliklerine bir kontenjan vereceğiz ve onların hallere girmesini sağlayacağız ki fiyatların dengelenmesinde bir rol oynayabilsinler. Tabii taslağımız var ama bu düzenlemeleri yapıp akabinde onu geçireceğiz. Bir sıralaması ve bir mantığı var kendi içerisinde."

"FETÖ izi olduğu ilk başta da bugün de o dosya içerisinde netleşmiş durumda"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ukrayna'dan getirilen Necip Hablemitoğlu cinayetinin kilit ismi Nuri Gökhan Bozkır'ın Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün 12 günlük çabası sonucunda itirafçı olduğunun, cinayeti nasıl işlediğini bütün ayrıntılarıyla anlattığının ancak verdiği isimlerle bu işin kapatılacağı, sonuca götürülemeyeceği gibi iddiaların gündeme getirildiğinin hatırlatılması üzerine Nuri Gökhan Bozkır'ın Ukrayna'dan MİT marifetiyle Türkiye'ye getirildiğini ve Emniyet Müdürlüğünde sorgulandığını anlattı. Erdoğan, şunları kaydetti:

"Sorgusu sonrası tutuklanarak cezaevine gönderildi. Birtakım ifadelerde bulundu. Söylediklerinin o ölçeklere oturup oturmadığı, neyi tarif edip etmediği, ifadede bulunduğu kişilerin o tarihteki baz ve HTS kayıtlarıyla nerede olduğuyla beraber değerlendirilecek. Ama meselede bir FETÖ izi olduğu ilk başta da bugün de o dosya içerisinde netleşmiş durumda. Onun için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı da bu konuda ciddi bir şekilde analiz ortaya koyuyor. Emniyet de öyle. Birlikte bir çalışmayı devam ettiriyorlar."

Kılıçdaroğlu: En büyük zararı görecek ÷lkelerden birisi Türkiye

CHP lideri Kılıçdaroğlu, Rusya-Ukrayna krizi konusunda, "Bölgedeki bir savaşın Türkiye'ye büyük zararlar vereceğini hepimiz biliyoruz. Tarafları sağduyuya davet etmek, bir savaşı önlemek sadece insan olarak bizim değil aslında bütün dünyanın ortak talebi olarak ortaya çıkmak zorundadır. Eğer böyle bir savaş çıkarsa en büyük zararı görecek olan ÷lkelerden birisi Türkiye'dir." dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, Türkiye'nin sorunlarını bildiklerini, çözüm üreten insanların iktidar olduğu takdirde çözülmeyecek hiçbir sorunun olmadığını söyledi.

İktidarın, ÷lkenin sorunlarını çözmediğini, aksine yeni sorunlar getirdiğini söyleyen Kılıçdaroğlu, "İktidar sahipleri sorunu çözemiyorlarsa yapacakları tek bir iş var, sandığı milletin önüne getirmek. O zaman Türkiye'de gerçek anlamda demokrasi kökleşmiş olur, vatandaş gider tercihini yapar. Vatandaşın tercihinden korkmamak lazım. Genel de şöyle söyleniyor, 'efendim bunlar asla gitmez.' Ne demek asla gitmez? Onları tıpış tıpış milletin iradesi ile göndereceğiz." sözlerini sarf etti.

Tunceli'de 5 Ocak 2020'de kaybolan Gülistan Doku'nun ailesinin de toplantıya katıldığını aktaran Kılıçdaroğlu, Gülistan Doku'nun bulunamamasının nedenlerinin açıklanması gerektiğini vurguladı.

Kemal Kılıçdaroğlu, Türkiye'de demokrasi konusunda çok sorunun olduğunu belirterek, "Türkiye'de demokrasinin olmadığını hepimiz biliyorsunuz. Ufak tefek

kırıntılar kalmış, onun dışında Türkiye'de demokrasinin askıya alındığını hepimiz biliyoruz." ifadesini kullandı.

Anayasa Mahkemesi'nin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarının uygulanmadığını, anayasanın öngördüğü temel insan hakları kararları ya da kuralları ile ilkelerinin uygulanmadığını söyleyen Kılıçdaroğlu, "Süreçte hukuk içinde değil, intikam duygusuyla çalışılıyor. Eğer birisi iktidar sahiplerinden birisini eleştiriyorsa ve bu eleştirinin dozu biraz yüksekse yakalanması, gözaltına alınması, tutuklanması ve aylarca hapiste tutulması tablosu ile karşı karşıya kalıyoruz. Sedef Kabaş bunlardan birisidir. Ülkede hukuk olmadığı için Sedef Kabaş içeride tutuluyor. Sadece o mu? Hayır. Osman Kavala, Selahattin Demirtaş, askeri öğrenciler de öyle. Bütün bunları biliyoruz." diye konuştu.

"Hepimizin dış politikada sağduyulu hareket etmesi lazım"

Rusya-Ukrayna arasındaki krize de değinen Kılıçdaroğlu, şunları kaydetti:

"Bölgemizde bir savaş istemiyoruz. Savaşın acımasızlığını en iyi bizim tarihimiz anlatır. Ulusal bağımsızlık savaşını hangi koşullarda verdiğimiz hepimizin belleklerinde kazılıdır. Dolayısıyla bölgedeki bir savaşın Türkiye'ye büyük zararlar vereceğini hepimiz biliyoruz. Tarafları sağduyuya davet etmek, bir savaş önlemek sadece insan olarak bizim değil aslında bütün dünyanın ortak talebi olarak ortaya çıkmak zorundadır. Eğer böyle bir savaş çıkarsa en büyük zararı görecektir olan ülkelerden birisi Türkiye'dir. Tabii Rusya bu süreç içinde 2014'e göre daha güçlü bir şekilde sahneye çıkmış durumda, 2014'te döviz rezervi 531 milyar dolarken şu anda 630 milyar dolar. Doğal gaz fiyatları, petrol fiyatları artıyor ve bunlar da Rusya'nın işini kolaylaştırıyor.

Toplam buğday ithalatımızın yüzde 87'sini Rusya ve Ukrayna'dan yapıyoruz. Çıkacak savaşın bize maliyetini göstermek açısından... Doğal gaz ithalatımızın yüzde 40'ı, petrol ithalatımızın yüzde 25'i Rusya'dan yapılıyor. Ülkemize gelen turistlerin yüzde 25'i Rusya'dan ve Ukrayna'dan.

Bu girişi yapmamın nedeni şu, Montrö Sözleşmesi'ni tartışmaya açmanın nasıl bir ihanet olduğunu topluma anlatmak. Montrö Sözleşmesi, Türkiye'nin güvenliği açısından, bölgenin güvenliği açısından, dünyanın güvenliği açısından son derece değerli bir anlaşmadır ama tarihi bilmeyen birileri, dünyayı iyi okumayan birileri Montrö Anlaşması'nı tartışmaya açarsa bunun doğuracağı vahameti 84 milyonun iyi bilmesi lazım. O nedenle hepimizin dış politikada sağduyulu hareket etmesi lazım, dikkatli olması lazım. Türkiye'nin, çıkarlarına odaklanması lazım."

"4 milyon 122 bin vatandaş bankalara borcunu ödeyemedi"

Türkiye'de herkesin hayat pahalılığından yakındığını söyleyen Kılıçdaroğlu, şubat ayında yapılan bir anketin sonuçları değerlendirildiğinde, asgari ücret artışının hiçbir şey getirmediğinin ortaya çıkacağını dile getirdi.

Kılıçdaroğlu, 4 milyon 122 bin vatandaşın bankalara borcunu ödeyemediğini söyleyerek, "İcradaki dosya sayısı 23 milyon 200 bini aştı. Bu da içinde bulunduğumuz tablonun iyi olmadığını gösteriyor." dedi.

Bütün belediye başkanlarına "bir kara kış fonu kurun, fakir, fukaranın yanında olun" diye öğüt verdiklerini dile getiren Kılıçdaroğlu, bu öğüdü sadece kendi belediye başkanlarının dinlediğini ve ülke genelinde ellerinden gelen çabayı gösterdiklerini belirtti.

Vatandaşların, ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması için İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne verdiği 6 milyon 200 bin liraya el konulduğunu söyleyen Kılıçdaroğlu, bu duruma rağmen belediye başkanlarının çalışmalarını sürdürdüğünü ifade etti.

"Sizin sorunlarınızı çözeceğiz"

Grup toplantısına emeklilikte yaşa takılanların da (EYT) katıldığını aktaran Kılıçdaroğlu, "Uzun süre sizin sorunlarınıza karşı kulaklarını tıkadılar. En tepedeki bir zat sizin için 'türedi' lafını kullandı. Bunu siz unutmuş olabilirsiniz ama bu kardeşiniz asla unutmayacak. Hiç meraklanmayın, az kaldı. Sizin sorunlarınızı çözeceğiz." diye konuştu.

Emekli aylıklarının yeterli olmadığını belirten Kılıçdaroğlu, bu sorunları çözeceklerini, çalışanlara milli gelir artışından hak ettikleri payı vereceklerini, hiçbir emeklinin aylığının asgari ücretin altında olmayacağını söyledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Muhtarların aylıklarını asgari ücret seviyesine çıkaracağız" ifadesini kullandığını aktaran Kılıçdaroğlu, "Bugüne kadar hangi sözünde durdu ki bu sözünde dursun." değerlendirmesinde bulundu.

Erdoğan'ın açıklamasının ardından muhtarlarla ilgili bir kanun teklifi hazırladıklarını ve Genel Kurul'da reddedildiğini anımsatan Kılıçdaroğlu, "Şimdi önümüzdeki günlerde grup başkanvekillerimiz aynı teklifi tekrar aşığı indirecek. El mi yaman, bey mi yaman göreceğiz. Destek mi veriyorlar, karşı mı çıkıyorlar, onu da göreceğiz." ifadesini kullandı.

Putin: Minsk anlaşmalarının artık geçerliliği yok

Rusya Parlamentosunun üst kanadı Federal Meclis, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Rus ordusunun yurtdışında konuşlandırılmasına yönelik talebine onay verdi. Rusya, Ukrayna'daki diplomatik personelini çekeceğini açıkladı.

Putin, "Donetsk ve Luhansk'daki anlaşmazlıkların müzakere yoluyla çözülmesini bekliyoruz. Şimdilik mümkün görünmese de gelecekte başarılı olacağız" dedi. Putin, "Minsk anlaşmalarının artık geçerliliği yok. Donetsk ve Luhansk'ı tanıdık" diye konuştu.

Vladimir Putin, "Kiev yönetimi Kırım halkının iradesini kabul etmeli" ifadesini kullandı.

Federasyon Konseyi Putin'e onay verdi

Rusya Parlamentosunun üst kanadı Federasyon Konseyi, Putin'in ordunun Rusya toprakları dışında görev yapmasına ilişkin başvurusunu onayladı.

Yapılan oylamada başvuru, 153 senatörün oyu ile kabul edildi. Kararda, "Federasyon Konseyi, Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetlerinin Rusya Federasyonu toprakları dışında kullanılması için uluslararası hukukun genel kabul görmüş ilke ve kuralları temelinde, Rusya Devlet Başkanı'na onay vermeye karar verir." ifadelerine yer verildi.

Ayrıca kararda, Rusya Silahlı Kuvvetlerinin oluşumları, toplam asker sayısı, faaliyet alanları, görevleri, Rusya Federasyonu toprakları dışında kalma sürelerinin anayasaya göre Devlet Başkanı tarafından belirleneceği kaydedildi.

23.02.2022

Rusya Ukrayna'daki diplomatik personelini tahliye edecek

Öte yandan Rusya Dışışleri Bakanlığı, çok yakın zamanda Ukrayna'daki diplomatik personelinin tahliye edileceğini duyurdu.

Rusya Dışışleri Bakanlığından yapılan yazılı açıklamada, Rusya'nın Kiev'deki büyükelçiliğinin yanı sıra Odessa, Lviv ve Harkiv'deki konsolosluklarının 2014'ten bu yana saldırılara uğradıkları iddia edildi.

Söz konusu saldırılar nedeniyle Rus diplomatların, elçilik ve konsolosluk personelinin güvenliğini sağlamak için tahliye kararı alındığına işaret edilen açıklamada, "Rusya yönetimi, çok yakın bir zamanda Ukrayna'daki diplomatik personelinin tahliye edilmesi kararı almıştır." ifadesine yer verildi.

Avrupa Birliği'nden Rusya'ya yaptırım kararı

Avrupa Birliği (AB) Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, Rusya Parlamentosu'nun alt kanadı Devlet Duması üyelerine "askeri sektördeki" sorumlulara ve 2-3 Rus bankasına yaptırım uygulayacaklarını açıkladı.

Paris'te bulunan Borrell, Rusya'nın ayrılıkçıları tanıma kararına ilişkin kararı destekleyen Rusya Parlamentosunun alt kanadı Devlet Duması üyelerine, "askeri sektördeki" sorumlulara ve 2-3 Rus bankasına yaptırım uygulayacaklarını ve Rusya devletinin Avrupa'da finans elde etmesini engellemeye çalışacaklarını açıkladı.

Borrell, Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi halinde başka yaptırımlar uygulayacaklarını kaydetti.

Donbas'ta saldırıların devam ettiğini, elektrik santrallerine ve tren istasyonlarına saldırı düzenlendiğini ifade eden Borrell, Ukrayna'daki durumun endişe verici olduğunu belirtti. Rusya'nın bununla kalmayacağını düşündüğünü anlatan Borrell, Putin'e yönelik yaptırım uygulanıp uygulanmayacağı ile ilgili soruya yanıt vermedi.

Putin, Ukrayna'daki Rus yanlısı ayrılıkçıların yönetimlerini tanıdı

Rusya Devlet Başkanı Putin, Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı ayrılıkçıların sözde yönetimlerinin tanınmasına dair kararnameyi dün imzalamıştı.

Rusya Parlamentosu'nun alt kanadı Devlet Duması, 15 Şubat'ta Ukrayna'nın doğusundaki Rusya yanlısı ayrılıkçıların kurduğu sözde yönetimlerin tanınması için

23.02.2022

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'e çağrıda bulunulmasına yönelik kararı kabul etmiş, kararı Kremlin'e göndermişti.

Ukrayna'nın doğusunda Rusya yanlısı ayrılıkçılar, 2014'te Kiev yönetimine rağmen Ukrayna topraklarında Donetsk Halk Cumhuriyeti ve Luhansk Halk Cumhuriyeti isminde iki ayrı sözde yönetim oluşturmuştu.

Rusya- Ukrayna krizinin tarıma etkileri

Ali Ekber YILDIRIM

23 Şubat 2022 Çarşamba

Dünyanın en önemli gündemi Rusya ile Ukrayna arasındaki kriz. Bu krizin savaşa dönüşme olasılığı herkesi endişelendiriyor. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Donetsk ve Luhansk'ı iki ayrı bağımsız devlet olarak tanıdıklarını açıklaması gerilimi zirveye çıkardı.

Rusya ile Ukrayna arasındaki kriz Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği'nin başını çektiği batılı ülkeleri harekete geçirdi. Bir kez daha Rusya'ya ve Rusya'nın tanıdığını ilan ettiği Donetsk ve Luhansk'a karşı yaptırımlar uygulanma başladı.

Konunun, enerji, savunma boyutunun yanı sıra ekonomik ve özellikle tarım ve gıda açısından da büyük önemi var. Rusya ile batılı devletleri karşı karşıya getiren bu kriz tarım sektörünü, Türkiye'yi nasıl etkiler?

Dünya tahıl ihracatı olumsuz etkilenir

Rusya, Ukrayna ve Kazakistan'ı içine alan "Karadeniz Bölgesi" dünya tahıl üretimi ve ihracatında çok büyük öneme sahip. Bazı ürünlerde iki ülkenin payı dikkate alındığında dünya ticaretinde dengeleri değiştirecek güce sahip.

Dünya buğday ihracatı ortalama 200 milyon ton. Bu ihracatın yaklaşık yüzde 30'u, 60 milyon tonu Rusya ve Ukrayna tarafından gerçekleştiriliyor. Ayçiçeği tohumu ihracatının yüzde 32'sine denk gelen 1 milyon 250 bin tonunu, mısır ihracatının yüzde 19'u olan 38 milyon tonunu, arpa ihracatının yüzde 31'ini oluşturan 10 milyon 500 bin tonunu Rusya ve Ukrayna gerçekleştiriyor.

Toplamda 120 milyon tonu aşan hububat ihracatı ile dünya piyasalarını etkileyecek bir bölge burası. Bu nedenle buradaki bir olumsuzluk dünya piyasalarını doğrudan etkileyecektir. En nemli risk dünya buğday, arpa, mısır, ayçiçeği fiyatlarının artmasına yol açabilir. Bu ürünlerin hepsinde ithalatçı olan Türkiye'nin ithalat faturası kabardacaktır.

Türkiye, buğday, arpa, mısır, ayçiçeği, kepek, nohut ithal ediyor

Tarımsal dış ticaret açısından değerlendirildiğinde özellikle Rusya'nın Türkiye açısından önemi çok büyük, Rusya'nın 2021 yılı tarım ürünleri ihracatı 36 milyar doları aştı. Bu ülkeden tarım ürünü ithalat rekoru ise Türkiye'ye ait. Uzun yıllar Rusya'dan en fazla tarım ürünü ithal eden Çin ikinci sırada. Türkiye'nin tarım ve gıda ürünleri ihracatında ise Rusya 3'üncü sırada yer alıyor.

Türkiye'nin Rusya'dan 2021 yılında yaptığı toplam tarım ürünleri ithalatı 4.3 milyar dolar. Rusya'ya yaptığı ihracat ise 1.5 milyar dolar seviyesinde.

Rusya Tarım Bakanlığı'na bağlı Agroexport Federal Ajansı'ndan yapılan açıklamaya göre, Türkiye'nin 2021'de Rusya Federasyonu'ndan tarım ürünleri ithalatı yüzde 38 artışla 4.3 milyar dolara çıktı.

Türkiye Rusya'dan hangi ürünleri ithal ediyor?

- 2021 yılında Türkiye, Rusya'dan 1,8 milyar dolar değerinde 6,7 milyon ton buğday ithalatı yaptı.

- Türkiye, 2021 yılında Rusya'dan ayçiçek yağı ithalatını yüzde 42 artırdı. Bu ülkeden 913 bin ton ham yağ ithalatı karşılığında 1,1 milyar dolar ödendi. Ayçiçek yağı ithalatında da Türkiye ilk sırada.

- Rusya'dan ithalatın en çok arttığı ürünlerden birisi de arpa oldu. Türkiye, 2021'de Rusya'dan 1,2 milyon ton arpa ithalatı yaparken değer artışı 4,2 kat artarak 309 milyon dolara ulaştı. Rusya'dan arpa ithalatında da Türkiye lider.

- Türkiye, aynı dönemde Rusya'dan 1,1 milyon ton kepek ithalatı yaptı. Kepek ithalatındaki artış yüzde 21 oldu. Bunun karşılığında ödenen döviz ise 235 milyon dolar.

- Türkiye'nin Rusya'dan aldığı baklagil ürünleri ithalatı 4 kat artarak 206 milyon dolara ulaştı. Rusya'dan ithal edilen nohut ve bezelye Birleşmiş Milletler Yardım kuruluşlarına satılıyor.

- En çok ithal edilen ürünler arasında küspe de ilk sıralarda. Rusya, daha önce Türkiye'ye ayçiçeğini tohum olarak yani çekirdek olarak satıyordu. Türkiye ayçiçeği çekirdeğini alıp kırıcı tesislerde kırarak yağ elde eder, kabuğundan, posasından küspe üretiyordu. Rusya son yıllarda kendi kırıcı tesislerini kurdu. Ayçiçeği çekirdeğini kendi tesislerinde kırarak yağı ayrı satıyor, küspeyi ayrı satıyor. Ürüne katma değer kazandırıyor.

Un ihracatı, gıda ve yem sektörü olumsuz etkilenebilir

Türkiye, Rusya'dan aldığı buğdayın önemli bir bölümünü un ihracatında değerlendiriyor. Ambargo nedeniyle Türkiye'nin buğday ithalatı yapamazsa veya buğday fiyatı artarsa un ihracatı olumsuz etkilenebilir. Ayrıca, buğdayın bir bölümü de

içerde ekmek üretiminde kullanılıyor. Un fiyatının artması nedeniyle ekmek fiyatlarının yükselmesi gündeme gelebilir.

Un ihracatının yanı sıra arpa, mısır gibi ürünlerin ithalatında sorun yaşanması durumunda yem sektörü dolayısıyla hayvancılık sektörü olumsuz etkilenebilir. Ayçiçeği ithalatında sıkıntı yaşanırsa yağ fiyatlarının artmasına neden olabilir.

Türkiye'nin ihracatında Rusya'nın önemi

Türkiye'nin sadece ithalatında değil, ihracatında da özellikle Rusya'nın çok büyük önemi var. Domates, narenciye başta olmak üzere Türkiye'nin ihracatta en önemli pazarı Rusya. Akdeniz Yaş Meyve ve Sebze İhracatçı Birlikleri verilerine göre 2021 yılında Rusya'ya toplam 1.4 milyon ton yaş sebze ve meyve ihracatı karşılığında 1 milyar 13 milyon dolar döviz girdisi sağlandı

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Ekonomiye Araştırma Enstitüsü raporlarına göre 2020-21 sezonu verilerine göre, Türkiye limon ihracatının yüzde 25'i Rusya'ya, yüzde 8'i Ukrayna'ya gerçekleştiriliyor. Taze kayısı ihracatının yüzde 50'si Rusya'ya yapılıyor. Yaş üzüm ihracatının yüzde 55'i Rusya'ya yüzde 17'si Ukrayna'ya gerçekleştiriliyor.

Kiraz ihracatının yüzde 32'si, çileğin yüzde 42'si, ayvanın yüzde 28'i ve armut ihracatının yüzde 38'i Rusya'ya yapılıyor.

Özetle, Rusya ile Ukrayna krizinin yarattığı endişe ortamından dersler çıkarmak gerekiyor. Konuya sadece doğalgaz, savunma sanayi açısından bakmak yanlış olur. Tarım boyutu asla unutulmamalı.

Kendine yeterliliğin önemi

Rusya ve Ukrayna Türkiye'nin tarım dış ticaretinde çok önemli iki ülke. Buradaki kriz, gerginlik, savaş, Türkiye'yi iki yönlü, hem ithalat hem de ihracat bakımından olumsuz etkileyecektir. Rusya'ya ait bir savaş uçağının 2015 yılında Türkiye sınırında düşürülmesinden sonra bu ülkenin 24 tarım ürünüme uyguladığı ambargonun olumsuz etkileri hala yaşanıyor. En basitinden domates ihracatı kotaya bağlandı. Bu uygulama devam ediyor. İsrarla dile getirdiğimizi tekrarlayalım. Tarımda üretimin, kendine yeterliliğin önemi bir kez daha bu krizle görüldü. Türkiye, Rusya'dan, Ukrayna'dan ithal ettiği ürünlerin tamamında kendine yeterli üretimi yapacak potansiyele sahip. Un ihracatında dünya birincisi olmakla övünen Türkiye'nin, bu ihracatı Rus buğdayı ile gerçekleştirmesi her zaman büyük risktir. Kendi buğdayı ile un ihracatı yapması ülkeye hem katma değer sağlar hem de böyle zamanlarda riskleri ortadan kaldırır.

Turizm, petrol, döviz, cari denge... Darbe üstüne darbe!

Alaattin AKTAŞ

23 Şubat 2022 Çarşamba

Putin tüm planlarımızı alt üst etti...

- ✓ ***Bu iki ülkeden gelenler azalır mı turizm sektöründe neler olacak?***
- ✓ ***Turizmden umulan gelir elde edilemezse cari denge sorunu büyüyecek mi?***
- ✓ ***Petrol fiyatları tırmanır mı ve buna TL'nin değer kaybı eşlik ederse akaryakıt fiyatları ve bağlı olarak diğer fiyatlar nereye gidecek?***

Putin'in önceki akşam yaptığı açıklamalardan ve Rus ordusunun başlattığı harekattan en çok zarar görecektir ülkeler sayılsa ikinci sırayı herhalde biz alırız.

Ukrayna bir, biz iki!

Batı yaptırım uygular ve belki Rusya da bundan zarar görür. Ancak bu gerginlikten dolayı petrol fiyatlarının artması bile yeter Rusya'ya. Batı'ya satamasa da olur, devasa Asya pazarı ne güne duruyor.

Sorunun uluslararası boyutunu irdelemek diplomatların ve dış politika uzmanlarının işi. Biz, bize ne olacak, Türkiye bundan hangi yönlerden ve ne boyutta etkilenecek, ona bakmaya çalışacağız. Çünkü, Rusya- Ukrayna gerginliği gibi başlayan ve neredeyse tüm dünya için sorun haline gelen bu gelişme, dedik ya üçüncü taraf ülkeler arasında öyle görünüyor ki en çok bizi etkileyecek.

EN BAŞTA TURİZM

Türkiye turizmde Rusya ve Ukrayna'ya çok bağlı duruma geldi. 2021'e ilişkin son yıllık veriler gösteriyor ki Türkiye'ye gelen her 100 turistten 27'si Rus ve Ukraynalı. Bu iki ülkeden geçen yıl gelenlerin sayısı 6.8 milyon.

Ancak bu sayı gerçek potansiyeli yansıtmaktan uzak. Birkaç yıl geri dönelim; 2019'da yalnızca Rusya'dan gelenlerin sayısı 7 milyonu aşmıştı. O yıl Ukrayna'dan da 1.5 milyon misafir ağırlamıştık. Zaten 2019, 45 milyon turistle Türk turizminin rekor yılıydı.

Rusya ve Ukrayna'nın Türk turizmindeki yeri (Bin kişi)

	Rusya	Ukrayna	Rusya+ Ukrayna	Diğer ülkeler	Toplam	Rusya+ Ukrayna (%)
2005	1.865	380	2.245	18.880	21.125	10,6
2006	1.853	488	2.341	17.478	19.820	11,8
2007	2.465	593	3.059	20.282	23.341	13,1
2008	2.879	731	3.610	22.727	26.337	13,7
2009	2.695	575	3.269	23.808	27.077	12,1
2010	3.107	568	3.675	24.957	28.632	12,8
2011	3.468	602	4.071	27.385	31.456	12,9
2012	3.600	635	4.235	27.548	31.783	13,3
2013	4.269	756	5.025	29.885	34.910	14,4
2014	4.479	657	5.136	31.702	36.838	13,9
2015	3.649	707	4.356	31.889	36.245	12,0
2016	866	1.045	1.911	23.441	25.352	7,5
2017	4.715	1.285	6.000	26.410	32.410	18,5
2018	5.965	1.387	7.352	32.137	39.488	18,6
2019	7.018	1.548	8.566	36.493	45.058	19,0
2020	2.129	998	3.126	9.608	12.734	24,6
2021	4.694	2.060	6.754	17.958	24.712	27,3

Dolayısıyla pandeminin etkisini büyük ölçüde yitireceği umulan bu yıl Rusya ve Ukrayna'dan geçen yıla göre çok daha fazla turist geleceği bekleniyordu.

Bekleniyordu! Ama artık son gelişmelerin ardından bu beklenti gerçekçi mi, tartışılır hale geldi.

Rus ve Ukraynalı turist sayısında olabilecek bir düşüş bu yıla ilişkin planlarımızı bozacak, bundan kaçış yok. Daha az turist, haliyle daha az döviz demek.

Oysa biz neredeyse tüm planlarımızı bu yıl turizmden çok iyi gelir elde etme üstüne kurgulamıştık.

RESMİ HEDEF 25 MİLYAR DOLAR

Merkez Bankası'nın ödemeler dengesi istatistiklerine göre turizmden elde edilen gelir geçen yıl 19.2 milyar dolar oldu. 2022-2024 dönemi orta vadeli programına göre bu yılın resmi gelir hedefi de 25 milyar dolar.

Resmi hedef bu düzeyde olmakla birlikte demeçlere bakılırsa 35 milyarı da buluruz, 40 milyara da ulaşabiliriz.

Ya şimdi? Eğer iki ülke arasındaki sorun daha da dallanıp budaklanır ve dış seyahatlerini engelleyecek boyuta gelirse bizim 25 milyara dünden razı olmamız gerekebilir.

PETROL DAHA DA ARTARSA ÇIRA GİBİ YANARIZ!

Uzun süredir 90 dolar civarında seyreden ham petrol fiyatları bu gerginlikle birlikte beklendiği gibi artmaya başladı. Petrolün varil fiyatını bugün yarın 100 doların üstünde görürsek hiç şaşırılmayalım.

Daha önce hem 7 Şubat'ta, hem 17 Şubat'ta yazdığımız gibi biz durup dururken petrolün bize olan maliyetini daha da yukarı çekecek adımlar attık. Tamam, son aylarda petrol fiyatlarında bir artış yaşanıyordu ama bu artışı törpüleyecek şekilde önlem almak varken biz yaraya adeta tuz bastık. Merkez Bankası'nın faizini düşürmek suretiyle kuru yukarı itince ham petrolün maliyetindeki artışı katladık ve akaryakıt fiyatları son beş ay içinde tam bir kat artış gösterdi.

Akaryakıt fiyatlarındaki bu hızlı artışta tabii ki geçen yıl uygulanan ÖTV desteğinin geri çekilmesi de etkili oldu.

Ama insan şunu da düşünüyor:

“Geçen yılki genel fiyat artışı, ekonomik zorluklar şimdiki düzeye göre çok daha hafif olduğu halde ÖTV desteği uygulandı, peki bu yıl bu destek niye çekildi? Söz konusu destek asıl bu yıl uygulanmalıydı. Ama öyle anlaşılıyor ki bütçe böyle bir desteğe elverecek durumda değil.”

YENİ ZAMLARA HAZIR OLALIM

10 Şubat'tan beri benzin ve motorine zam gelmedi. Yaklaşık iki haftadır petrol fiyatları pek değişmedi, kur zaten zapturapta alınmış durumda. Ya da durumdaydı...

Hani barajlarda taşkın olmasın diye zaman zaman su bırakılır ya... Hani patlamasın diye balon çok şişirilmez ya...

Döviz de patlamasın diye sanki dünden itibaren artışa biraz izin verilmek zorunda kalınmış gibi. Bu durum belki önümüzdeki günlerde de sürecek.

Dolayısıyla bir yandan ham petrol fiyatlarındaki artış, bir yandan da kur artışıyla birlikte akaryakıt fiyatlarına yeni zamlar gelecek, öyle görünüyor.

CARİ FAZLA MI VERECEKTİK!

Yıllık plan ve programları “**şahane**” öngörülerle hazırlama konusunda üstümüze yok.

Örneğin dolar kurunda 2022 yılının ortalaması 9.27 olacak.

Nasıl, iyi değil mi, 9.27!

Bu öyle yıllar önce öngörölmüş bir sayı da değil, geçen yılın sonbaharında yapılan orta vadeli programda varsayılan değer bu. Başka örnekler de var tabii ki. Örneğin ham petrolün varil fiyatı. Aynı programda bu yılın ortalama fiyatı 68.3 dolar olarak tahmin edildi. Çok değil yüzde 45 dolayında bir sapma var sadece!

Neyse ki Merkez Bankası gidişatın yukarı yönde olduğunu gördü de 68.3 doları bir anlamda revize etti. Yaklaşık bir ay önce, 27 Ocak'ta yayımlanan bu yıla ilişkin ilk enflasyon raporunda 2022'nin ortalama petrol fiyatı 80.4 dolar olarak tahmin edildi.

En son tahminin bile neredeyse 15 dolar kadar üstüne çıkmış bir petrol fiyatıyla karşı karşıyayız. Fark belki yakında 20 doları da bulacak.

Şimdi parçaları bir araya getirelim...

Petrolü en son duruma göre 80.4 dolar olarak öngördük, şimdiden 100 dolar zorlanıyor.

Doları 9.27 olarak varsaydık ama tek haneli döviz o kadar uzakta kaldı ki, neredeyse unuttuk.

ORTAYA ÇIKAN?

Bu iki parça birleşince ortaya nasıl bir bütün çıkıyor?

Bir kere yazılanla söylenenin çelişmesine de alışkınız ama yine de tuhaf oluyor. Orta vadeli programa göre bu yıl cari işlemlerde 18.6 milyar dolar açık öngörölmüştü. Ama sonra sözel olarak altı pek doldurulamasa da bu yıl cari fazla verileceğinden dem vurulur oldu.

Pek olacak gibi değildi ama yine de hayali güzeldi.

O bütün var ya o bütün, işte ona bakıyoruz, ortada cari fazla değil giderek büyüme potansiyeli olan bir cari açık görüyoruz.

Oysa tüm adımlar; kur korumalı mevduat, döviz hesaplarından TL'ye geçişi özendirmek, şirketleri de bu uygulamaya katmak, yastık altındaki altını ekonomiye kazandırmak, vergi muafiyetleri gibi gibi... Her şey döviz tutmak ve cari fazla vermek üstüne kuruluydu.

Ne yaparsın ki hesapta Putin yoktu!

Esfender KORKMAZ

Enflasyon nereye gider? (II)

23 Şubat 2022 Çarşamba

Hazine ve Maliye Bakanı 21 Aralık'ı döviz kurunda Milat olarak açıklıyor. Hükümet de kur sorununu çözdük, inşallah enflasyonu da tek haneye indireceğiz diyor. Ama anlaşılın odur ki siyasi iktidar ya sorunu okuyamıyor veya seçim paniği ile algı yaratmaya çalışıyor.

Gerçekte ise;

Bir... Hükümetin kendisi, sürekli olarak MB ve faize baskı yaptı, kurlar 18 liraya yükseldi. Eğer MB gösterge faizini yüzde 19'da tutmuş olsaydı, dolar kuru on liranın altında ve enflasyon da yüzde 20'nin altında kalırdı.

İki... 21 Aralık'ta dolar kuru 12,20 idi. 21 Şubat'ta yani iki ay sonra 13,76 oldu. Yani dolar kuru iki ayda yüzde 12,8 oranında arttı. Daha ne kadar artsın? Her ay kur şoku mu yaşayacağız? Her halde kur şoklarına alıştık, yüzde 12,8 oranındaki artışı düşük buluyoruz.

Üç... Üstelik dolar 13,5 lira seviyesinde iken; Merkez Bankası TÜFE bazlı reel kur endeksi 52,89 dur. Bu durumda TL yüzde 47 oranında daha düşük değerdedir. Yani endekse göre dolar kurunun 7,14 lira olması gerekiyor. **Buna rağmen dolar kurunun 13,76'ya geldiği seviyede, kuru çözdük demek, bırakın iktisatçıyı, toplumun akılla alay etmektir.**

Hükümetin bu tavrı, toplumda **"bu iktidar enflasyonu çözemez"** diye endişe ve panik yaratıyor. İktidara olan güven düşüyor.

Öte yandan siyasi iktidarın bu tür algı yaratma zaafı piyasada fiyat davranışlarını bozduğu için;

* **Fiyat artışları dolara göre belirleniyor.**

* **Kurun artacağı beklentisi, kur artışının üstünde fiyat artışına neden oluyor.**

Bu durumu yurt dışı üretici fiyat endeksinden görebiliyoruz.

Ocak ayında, Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi aylık 3,25 arttı, oysa ki dolar kuru aynı ayda yüzde 1,75 arttı. Yıllık Yurt Dışı ÜFE de yıllık Yi-ÜFE'nin üstünde, yüzde 96,44 oranında arttı.

Özetle ihracatta fiyat artışı dolar kuru artışı üstünde oldu.

Yurt dışı üretici fiyatları; madencilik-taşocakçılığı ve imalat sanayisini kapsamaktadır. İhraç edilen malların (FOB) satış fiyatıdır. Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksinde, ürünlerin ihracat fiyatları doğrudan sanayi sektöründeki üretici firmalardan alınmaktadır.

Yurt dışı üretici fiyatları daha yüksek olduğuna göre, Türkiye yüksek kurdan dolayı ihracatta rekabet gücünü artıramadı ve bir avantaj sağlayamadı.

Üretimde girdi olan enerji fiyatlarındaki artış, hem dolar kurundaki artışı hem dünyada enerji fiyatlarının artışı ve hem de vergilerin yüksek olması nedeni ile yüksek maliyet artışı yaratıyor.

Öte yandan Merkez Bankası'nın 2021'deki bir raporuna göre; imalat sanayisinde ithal girdi oranı yüzde 44'tür. Yeni bir raporuna göre yüzde 28,63'tür. Yeni tahmin yanıltır.

Üretici, depoda aynı malı yerine koyamam diye maliyetleri en son kurdan hesaplıyor. Hatta kurlardaki artış beklentisini de maliyetine katıyor.

Bu nedenlerle, kur artışları maliyetlere daha yüksek oranda yansıyor. Enflasyon artıyor.

Bundan sonra enflasyonda artış devam edecektir. Türkiye'ye özgü bazı nedenleri;

- * Kur artışları devam edecek ve bu artışlar enflasyona yansiyacaktır.
- * Yİ-ÜFE, önümüzdeki aylarda da kısmen TÜFE'ye yansiyacaktır.
- * Kamu-özel işbirliği anlaşması hem navlun fiyatlarını artırıyor, hem de bütçe açıklarını artırıyor. Ayrıca Kur Korunmalı Mevduat ile siyasi iktidarın seçim popülizmi de bütçe açıklarını artıracak ve enflasyon baskısı yaratacaktır.
- * TL eksi reel faizinin TL'yi pula çevirmesi, doğrudan enflasyon demektir.
- * Hükümetin, ihbarcı piyasa yaratması ve polisiye tedbirleri de karaborsa yaratacak yani fiyatlar artacaktır.

İbrahim Kahveci

Bir ülke bu kadar risk alır mı?

Faiz sebep-enflasyon sonuç...

Diye diye gördük şu sonucu:

Yüksek faiz

Yüksek kur

Yüksek enflasyon

Ama bitti mi?

Önceki gün 'Kamu Borç Stoku' verileri açıklandı. Ocak 2018'de 893 milyar lira olan borç 4 yıl sonra ocak 2022'de 2 trilyon 844 milyar liraya yükseldi.

Borç artışı çığ gibi...

Çünkü kurlar artıyor...Çünkü iç borçlanmayı bile Amerikan doları ile yaptılar (IMF 2001'de yasaklamış ama yerli-milli diye diye Berat Albayrak döneminde yeniden başlatılmıştı)

Son veriye göre Kamu Borç Stoku'nun 1 trilyon 895 milyar liralık kısmı (%67) dövizlerden oluşmaktadır.

Ama bizim döviz riskimiz keşke bu kadar az olsaydı.

Bakınız şu an 153 milyar dolar civarında KÖİ garantilerimiz var. Hadi bunları da geçtik... Asıl büyük tehlikeye gelelim.

Hiçbir yerde verisine rastlamadığım ama siyasilerin açıklamaları ile öğrendiğimiz Kur Korunmalı Mevduat -KKM. Son rakam sanırım 379 milyar TL civarındaydı. Bunun yarısı dövizlerini bozdurarak TL'ye geçenler, diğer yarısı ise mevcut TL mevduatlarını kur korunmalı hesaba geçenlerden oluşuyor.

Dün Putin Rusya'sı Ukrayna'nın bir kısmına el koydu.

23.02.2022

Bölgemizdeki bu olan-bitenden Türkiye'nin etkilenmesi bekleniyor. Zaten dış ticaret dengesi kur artışına rağmen bozulan bir ülkeyiz. Şimdi yeni riskler eklenmiş durumda.

Mesela artan petrol fiyatları dış dengemizi daha da bozabilir. Ama daha önemlisi bu yaz çok umut bağladığımız Rus ve Ukraynalı turistler gelmezse ne yapacağız?

Risklerimiz sadece Ruslar mı? Ya ABD'li FED ne yapacak? Faiz artışını sertleştirir ve dilini de bozarsa halimiz nice olur?

Ve dün dolar/TL 13,85-13,95 baraj sınırına geldi. Onca garantiye, onca gönüllü! telkinle bozulan dövize rağmen sınıra yine geldik.

Şimdi bir kötü bir senaryo yazalım: Mesela dolar/TL 14,0 lira sınırını aştı ve yeni bir ralli ile 20,0 lirayı geçti. (Sakın ola şok demeyin, kasasındaki dövizleri satan ve şu anda tefeci parası gibi swap peşinde koşan ülkeyiz.)

Şimdilik 379 milyar liraya ulaşan KKM hesaplarına ne ödeyeceğiz?

Şu anda dolar/TL 20 liraya yükselse yaklaşık olarak Hazine'den ve MB kasasından ödememiz gereken meblağ 170 milyar lira.

Diyelim ki, KKM hesapları 600-700 milyar liraya ulaştı ve kur bir anda 10 lira yükseldi. Biz bu durumda yaklaşık 500 milyar lira kur farkını nereden bulup ödeyeceğiz?

Bu yılın bütçesi 1,47 trilyon lira gelir hedefliyor. Ama bu gelirin harcanacağı yerler şimdiden belli. Hatta bütçe bu yıl daha başlamadan 278,4 milyar açık verecek denildi.

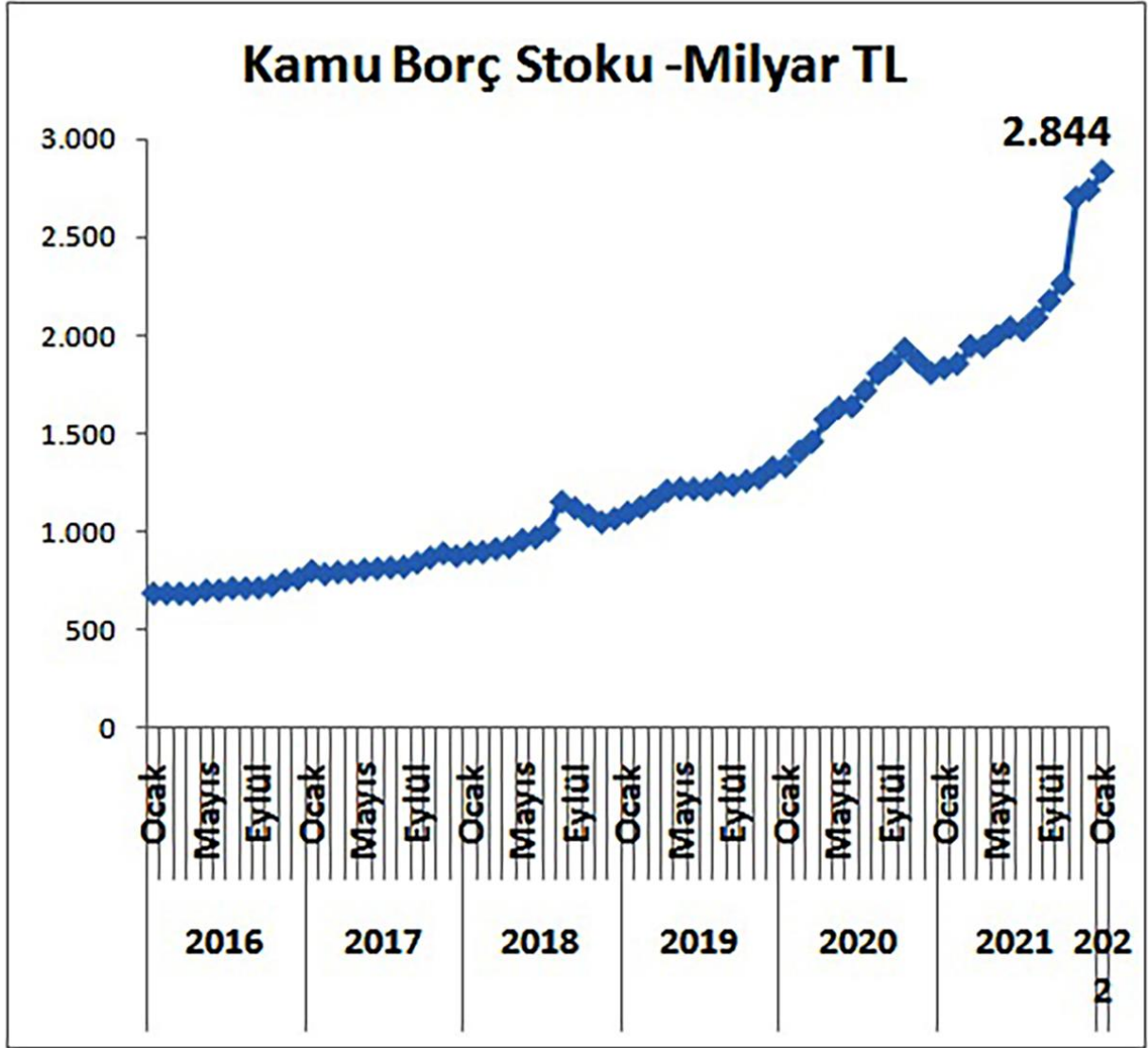
Kur artışı yaşanırsa ne olacak? Para mı basacağız; vergi mi salacağız?

Şimdi sormak isterim: Acaba kur şoku yaşarsak Hazine-Bütçe ve MB ne yapacak?

Bakınız para basarak bu işi kapatmayı düşünen varsa o zaman biz de şunu ilan edelim: Üç haneli enflasyon mu yoksa 4 haneli enflasyon mu yaşarız?

Ya da sorumluluğu şu şekilde bitirelim: Bir ülke Hazinesi bakkal kasasından bile daha fazla riske atılabilir mi?

Sorumluluk bunun neresinde?

Oğuz Demir

2014'ten 2022'ye çok şey değişti!

İlk kez Moskova'da Kızıl Meydan'ı gördüğümde 2014 yılının Aralık ayıydı. O dönem de bugüne benzer koşullar vardı. Yaklaşık dokuz ay önce, Mart 2014'te Rusya Cumhurbaşkanı Vladimir Putin, **Kırım'ın 'bağımsız ve egemen bir devlet olarak tanınmasını'** öngören kararnameyi imzalamıştı. Hemen ardından **ABD ve AB, Rusya'ya yönelik yaptırımlar** uygulamıştı.

Putin ise yaptırımlara rağmen **geri adım atmadı**.

Yaptırımların sonuçları Rusya ekonomisi için ağır oldu.

Bir dolar 2014 yılbaşında **32 ruble** civarındaydı (2 Ocak 2014). 2013 yılında Rusya'da tüketici enflasyonu yüzde 6,77 civarında idi. Rusya, özellikle petrol ve doğal gaz fiyatlarındaki artış ile birlikte 1999 yılından bu yana yüksek miktarda cari fazla veren bir ülke olarak da öne çıkıyordu. Nitekim Rusya Merkez Bankası'nın **2013 sonu itibariyle 469 milyar dolar civarında bir döviz rezervi** vardı. Dünyada **en yüksek rezervlere sahip altıncı ülke** idi.

Yaptırımların ardından 15 Aralık 2014'te **1 dolar 79 rubleye** kadar çıktı. Takip eden yılda **enflasyon yüzde 15'e** çıktı. Rusya ekonomisi **yüzde 2,8 daraldı**. Finans başta olmak üzere birçok sektörde ciddi sorunlar yaşandı.

Ama verilere yansiyandan çok daha fazlasını altı yıl sonra daha yakından gözlemlene fırsatım oldu. 2018 Eylül'ünde bir yıl süre için Moskova'da bir üniversitede misafir öğretim üyesi olarak çalıştığım dönemde. Konuştuğum arkadaşlar 2014 ve sonrasına ilişkin en çok fiyatlardaki artış, gelirlerdeki erimeden şikayet ediyorlardı. Kozmetik ve medikal sektörlerde ürünlere erişimde yaşanan sıkıntıdan dert yanıyorlardı. Öte yandan Moskova, Rusya'nın ekonomik olarak da en önemli kenti. Moskova dışından gelen arkadaşlarımdan anlattığına göre yaşanan sıkıntıların en hafif atlatıldığı kent Moskova olmuştu. Yani ülkenin geri kalanında ekonomik sıkıntıların etkisi çok daha sert hissedilmişti.

Bütün bunları neden anlatıyorum.

Tahmin edeceğimiz üzere birkaç haftalık gerginliğin sonunda Rusya bu kez de Ukrayna'nın doğusundaki Luhansk ve Donetsk'in bağımsızlığını tanıdı. Rusya bu kez süreci yukarıda anlattığım 2014'teki süreçten çok daha hazırlıklı ve planlı bir şekilde yönetti.

Öncelikle olası yaptırımlara ilişkin birçok hazırlığı tamamladı. Mesela 2014 yılında en çok sıkıntı çektiği alanlardan biri olan ödeme sistemlerinde kendi milli sistemini bu süre içerisinde yaygın bir hale getirmişti.

Diğer yandan son iki yıldır tüm dünya ekonomilerini sarsan salgının Rusya ekonomisi üzerindeki etkilerini de enerji fiyatlarındaki artış ile birlikte hafifletmeye de başladı. Rusya'nın yıllık 250 milyar dolara yaklaşan enerji ihracatının bu yıl çok yüksek bir seviyeye ulaşması oldukça muhtemel. Hem de son gelişmelere rağmen.

Nitekim Avrupalı liderler enerjinin yaptırımlar arasında yer alması konusunda bir hayli çekimser.

Yani anlayacağınız Rusya bugün attığı adımları 2014'e göre çok daha planlı ve hazırlıklı olarak atıyor. Hal böyle olunca da istediği her şeyi elde edecek duruma gelmiş durumda.

Ukrayna'nın NATO üyeliği hayal oldu bile.

Luhansk ve Donetsk gibi Ukrayna'da sanayinin iki önemli kentini ele geçirdi.

Avrupa ve ABD başta olmak üzere tüm dünyaya da net bir mesaj vermiş oldu. O yüzden bundan sonra bir süre bölgede ortam gergin olsa da **bir-iki aya kadar sakinlemesini beklediğimi de** ifade edeyim. Burada da asıl belirleyici bunca yıldır **"büyük oyun" ustası olarak görülen ABD'nin yapacağı** hamle olacak.

Bu hamle, yukarıda belirttiğim gibi en azından Rusya Federasyonu vatandaşları arasında daha öncekine benzer bir rahatsızlık yaratabilir mi? Putin böyle bir durumdan ne kadar rahatsız olur?

Dolayısıyla Putin'in de bir süre gerginliğin dozunu arttırsa da istediğini elde ettiği için daha önce yaptığı gibi bir sonraki adıma kadar bir süre daha beklemeye geçeceğini düşünüyorum.

Tabii bu arada yanı başımızda bütün bunlar olurken bizim de bu süreçten etkilenmememiz mümkün değil. Dediğim gibi gözler ABD ve müttefiklerin yapacağı karşı hamlede. Ancak yaşanan çatışmanın bir parçası olmasak da Türkiye bu süreçte en fazla zarar görme ihtimali olan ülkelerden biri.

23.02.2022

Krizin dünya piyasalarındaki etkisi daha şimdiden petrol fiyatları ve dolar/TL'de etkisini gösterdi. Hal böyle olunca da birkaç gün içinde yine bir akaryakıt zammı geliyor gibi. Gerginlik tahmin ettiğim gibi kısa sürerse ne ala ama devam ederse turizm, tarım gibi sektörlerde de sıkıntılar baş gösterebilir.

Umalım ki sorunlar diyalog yoluyla çözülsün. Daha kendi kendimize açtığımız sıkıntılarla baş edemezken bir de küresel bir krizle boğuşmak durumunda kalmayalım.

Zira manevra alanımız da hem ekonomik hem de politik olarak oldukça kısıtlı...

23 Şubat 2022, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Yeni bir kriz

Putin'in bir kararnameyle kâğıt üzerinde Ukrayna'ya ait görünen ama gerçekte ayrılıkçı ve özerk yönetimdeki iki bölgeyi Rusya'ya dahil etmesi, bütün dünyada kıyameti kopardı.

Bu konuyla ilgili olaylar bugün başlamıyor.

RUSYA HAK TALEP EDİYOR

Mesela Kırım Hanlığı, 19. yüzyılda Osmanlı'dan alınıp Rusya'ya geçti.

Ama bugün Ukrayna, Kırım'ı kendi ülkesi zannediyor.

Türkiye de Kırım'ı Ukrayna'nın olarak kabul ediyor. Ama tarihsel açıdan bakıldığında Rusya, Kırım'ı kendi toprağı görüyor.

Benzer bir durum şimdi bu iki bölge için de söz konusu olacak.

ZELENSKİ, TAHRİKLERE KAPILDI

Burada bence hatalı tutum, Ukrayna Devlet Başkanı, eski komedyen **Zelenski** tarafından sergilendi.

Amerika'nın yeteneksiz başkanı **Biden**'in tahrikine kendini kaptıran **Zelenski**, Rusya ile gereksiz bir gerginliğe imza attı. Sonuç ortada.

Şimdi NATO ve Amerika, Rusya'yı kınayacaklar ama sonuç değişmeyecek.

Bu topraklar artık Rusya'nın.

TÜRKİYE'DEN KIRIM TAVRI

Bu konuda Türkiye belli ki Kırım'daki tutumunu tekrar edecek.

Yani iki eyaletin mülkiyeti konusunda Ukrayna'ya haklı bulacak ama Rusya'yla da ilişkilerini kopartmayacak.

GELİŞMELERİ SAKİN İZLEMELER

Bir başka gerçek de şu: Şimdi Amerika Birleşik Devletleri'nin toprakları içinde bulunan Alaska, 1860'lı yıllarda Rus Çarlığı'ndan 12 milyon dolara satın alınmıştı. Yani toprakların mülkiyetinin değişmesi çok sık rastlanan bir olay.

Doğru olan, Rusya'yla kavgaya girmek değil, gelişmeleri sakin biçimde izlemektir. Zaten galiba öyle yapacağız.